

ქართული ღვინო

83 8-9

- კატარში ქართული ღვინის ექსპორტი პირველად განხორციელდა
- ქართულმა კომპანიებმა ლონდონში გამართულ ღვინის საერთაშორისო გამოფენაში მიიღეს მონაწილეობა
- ბრიტანელი ღვინის მაგისტრი სარა ებოტი: „ბოლო ოთხი წლის განმავლობაში, ქართული ღვინის გაყიდვები ბრიტანეთში თითქმის ათჯერ გაიზარდა და, ვიმედოვნებთ, რომ ეს ტენდენცია შენარჩუნდება“
- ღვინის ეროვნული სააგენტო ქართული ღვინის დანიის ბაზარზე რეალიზაციის ზრდის ხელშეწყობა აქტივობებს იწყებს
- ამბროლაურში რაჭა-ლეჩხუმის ღვინის პირველი ფესტივალი გაიმართა
- ბაზრების დივერსიფიკაციის მიმართულებით მუშაობა გრძელდება
- საქართველო პირველი ქვეყანაა, რომელმაც „მერანოს ღვინის ფესტივალი“ იტალიის ფარგლებს გარეთ უმასპინძლა

განათლება

83 10

მწვანე ბანაკში - „კლიმატის უღრები“ სწავლა დასრულდა

წარმატების ისტორიები

83 11

- მარნეულის მუნიციპალიტეტში მოქმედი სასათბურე მეურნეობა
- პროგრამით „დანერგე მომავალი“ გაშენებული კაკლის ბაღი
- თანამედროვე ბაღები სოფელ მეჯვრისხევში
- ზემო ალაზნის სარწყავი სისტემის სარეაბილიტაციო სამუშაოები მიმდინარეობს
- ქობულეთში სადრენაჟე არხების განმენდიითი სამუშაოები მიმდინარეობს

გარემოს დაცვა

83 12

- ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო კრწანისის ტყეპარკის მასშტაბურ აღდგენას ახორციელებს
- გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა 6 თვეში 5651 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს

ბიომრავალფეროვნება

83 13

საქართველოს ბიომრავალფეროვნება

სასარგებლო რჩევა

83 14-16

- გარბარი აგრომრავალფეროვნებისთვის
- ნაშობის რეკომენდაციებს გასცემს საკონსულტაციო ცენტრები, სურსათის ეროვნული სააგენტო და თხილის მწარმოებელთა ასოციაცია
- კენკროვანი კულტურების სარეველები

მნიშვნელოვანია, აღვიღოთ ხარისხი წარმოების ხარისხისა და ქარის ჩაღრმავების მხარეში უნდა გაზარდოთ განხორციელებული

„რეგიონში შექმნილი ვითარების გათვალისწინებით, სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია, ადგილობრივი წარმოების ხარისხისა და ქარის რეალიზაცია მხოლოდ შიდა ბაზარზე განხორციელდეს“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ოთარ შამუგია.

მინისტრის განმარტებით, მიუხედავად იმისა, რომ საქართველო სრულად დამოკიდებულია ხორბლის იმპორტზე (ყოველწლიურად 500 ათასი ტონა) და მცირე წარმოების გამო ექსპორტს ვერ ახორციელებს, შექმნილი ვითარება აჩენს რისკს, ქვეყნიდან გარკვეული რაოდენობის ხორბალი ექსპორტზე გავიდეს.

რაც შეეხება ქერს, საქართველოში წარმოებული ქერის ექსპორტი ერაყსა და ირანში ხორციელდება. მეცხოველეობის, მეფრინველეობისა და მეღორეობის დარგში საკვები რესურსი ქერი, მნიშვნელოვანია, რომ ამ ეტაპზე, მხოლოდ ადგილობრივ ბაზარზე იქნას რეალიზებული. მიმდინარე წელს, ქერის საპროგნოზო მოსავალი 60 ათასი ტონის ფარგლებში მერყეობს. დღეის მდგომარეობით, 2,5

ათას ტონაზე მეტი უკვე ექსპორტირებულია.

„ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, მთავრობამ მიიღო გადაწყვეტილება, მიმდინარე წლის 4 ივლისიდან 2023 წლის 4 ივლისამდე, საქართველოდან ხორბლის და ქერის ექსპორტი აკრძალოს. ამ ეტაპზე, შეზღუდვები არ ვრცელდება სიმინდის ექსპორტზე.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ ხორბლისა და ქერის მწარმოებლებთან არაერთი შეხვედრა გამართა და მათი პოზიციები მოისმინა. მწარმოებლების განცხადებით, ადგილობრივი ბაზარი, არსებული მოთხოვნიდან გამომდინარე, ქვეყანაში წარმოებულ მოსავალს სრულად აითვისებს“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

ახალი ამბები

- ოთარ შამუგია: „რაჭაში სამონადირეო მეურნეობის მოწყობასთან დაკავშირებით პროცესი იქნება გამჭვირვალე, მასში ჩაერთვება ადგილობრივი ხელისუფლება და მოსახლეობა, რათა მაქსიმალურად იყოს გათვალისწინებული მათი ინტერესები“
- რაჭაში, ონის მუნიციპალიტეტში, დაახლოებით 50 800 ჰექტარზე ეროვნული პარკი შეიქმნება
- ოთარ შამუგია: „ვინცებთ ახალ სახელმწიფო პროგრამას, რომელიც ქვეყანაში ბიონარმოების განვითარებას მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს“
- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგიამ ამერიკის შეერთებულ შტატებში ვიზიტი შეაჯამა

- გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის, ოთარ შამუგიას ამერიკის შეერთებულ შტატებში სამუშაო ვიზიტის შეხვედრების ანგარიში
- საქართველოს ისტორიაში პირველად, ორ დაცულ ტერიტორიას ბიოსფერული რეზერვატის სტატუსი მიენიჭა. UNESCO-მ საქართველოს მთავრობის მიერ წარდგენილი ნომინაცია შენიშვნების გარეშე დააკმაყოფილა
- დაცული ტერიტორიების სააგენტო გერმანიის განვითარებისა და რეკონსტრუქციის ბანკისგან (KfW) 16, 250 მლნ ევროს მიიღებს

საქართველოში ევროკავშირის

83 2-7

- სტანდარტების შესაბამისი გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემის განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით ტრენინგები ტარდება
- კრწანისის ტყეპარკში შვედეთის მთავრობის მიერ დაფინანსებული პროექტის „გადავარჩინოთ ბუნება - საქართველო“ პრეზენტაცია გაიმართა
- ოთარ შამუგია კომპანიის „არემჯი“ მიერ სამინისტროს წინაშე აღებული ვალდებულებების შესრულების პროცესს გაეცნო

- გარემოს ეროვნულ სააგენტოს ახალი ხელმძღვანელი ჰყავს

ოთარ შაგუზია: „ჩაქაში სამონადირეო მეურნეობის მოწყობასთან დაკავშირებით პროდუქტის იქნება განვითარება, მასში ჩაერთვება ადგილობრივი ხალისი და მოსახლეობა, ჩათა გაქონდალად იყოს მათთვის მნიშვნელოვანი ინტერესები“.

მთავრობის სხდომის დასრულების შემდეგ, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შაგუზიამ, რაჭაში, სამონადირეო მეურნეობის შექმნასთან დაკავშირებით გაცემული ლიცენზიის შესახებ დასმულ კითხვებს უპასუხა.

„დავინყებ იმით, რომ არ მომხდარა ტერიტორიების გასხვისება, საუბარი არ არის გასხვისებაზე, არამედ, საუბარია კომპანიისთვის სალიცენზიო პირობების შესაბამისად გარკვეული უფლებამოსილების გადაცემაზე, რომელსაც ახლავს ძალიან ბევრი ვალდებულება.“

პირველი, რაც უნდა აღინიშნოს - ინფორმაცია, თითქმის მოსახლეობას არ ექნება უფლება ტყეში შესვლის და სხვადასხვა რესურსით სარგებლობის, არ შეესაბამება სინამდვილეს. ჩვენ ეს შეგვიძლია ვნახოთ სალიცენზიო პირობებში. არავითარ შემთხვევაში არ იზღუდება მოსახლეობის უფლება, თავისუფლად გადაადგილდეს ტყეში, მოიპოვოს არამერქნული რესურსი. გარდა ამისა, ლიცენზიის პირობებით, ლიცენზიანტს აქვს ვალდებულება, რომ დაიცავს ტყე უკანონო ტყითსარგებლობისგან, ხანძრისგან, დაიცავს ჰაბიტატები, სახეობები; ასევე, განახორციელოს ინვესტიცია პირველი 5 წლის განმავლობაში მინიმუმ 5 მილიონი ლარის ფარგლებში და, ამ ინვესტიციის ფარგლებში, განავითაროს შესაბამისი ინფრასტრუქტურა, სადაც უნდა დაასაქმოს ადგილობრივი მოსახლეობა. სალიცენზიო პირობებში პირდაპირი ვალდებულებაა, რომ 80 პროცენტი დასაქმებულების უნდა იყოს ადგილობრივი. შესაბამისად, ვფიქრობთ, სალიცენზიო პირობები უზრუნველყოფს იმას, რომ დავიცვათ ტყე და ჩვენი ბუნებრივი რესურსები და, ამავდროულად, შევქმნათ ადგილობრივი მაცხოვრებლებისთვის პირობები და ეკოტურისტული მიმართულების განვითარების შესაძლებლობები.

ეს არ არის პირველი შემთხვევა. კომპანია ვალდებულია, ლიცენზიის აღებიდან ერთი წლის განმავლობაში წარმოადგინოს სამონადირეო მეურნეობის მართვის

გეგმა; მანამდე კომპანიას არა აქვს უფლება ღონისძიებები გაატაროს, გარდა ტყის დაცვითი ღონისძიებებისა. წარმოდგენილი უნდა იყოს სრული ნუსხა, თუ რის გაკეთებას აპირებს, როგორ იქნება ის პროექტები, რომელსაც ის განახორციელებს და რა იქნება თანამონაწილეობა.“ - განაცხადა ოთარ შაგუზიამ.

მინისტრის განმარტებით, 2003 წლიდან 16 სამონადირეო მეურნეობაზე არის გაცემული ლიცენზია ქვეყნის მასშტაბით და ყველა შემთხვევაში კომპანია ლიცენზიის აღების შემდეგ წარმოადგენს მართვის გეგმას, რომელსაც განიხილავს სამინისტრო და ყველა შესაბამისი უწყება. ოთარ შაგუზიას განცხადებით, ამ პროცესში მაქსიმალურად ჩართული იქნება ყველა დაინტერესებული პირი და ადგილობრივი მოსახლეობა.

„მათთან შეთანხმებით უნდა შედგეს ის გეგმა, რომელიც შემდგომ უნდა განახორციელოს ლიცენზიის მფლობელმა. შესაბამისად, გათვალისწინებული იქნება ადგილობრივი მაცხოვრებლების ინტერესები. ეს პროცესი იქნება ღია, გამჭვირვალე. პროცესში უნდა ჩაერთოს ყველა - ადგილობრივი ხელისუფლება და მოსახლეობა, რათა მაქსიმალურად იყოს გათვალისწინებული მათი ინტერესები“, - განაცხადა ოთარ შაგუზიამ.

ჩაქაში, ონის მუნიციპალიტეტში, დაახლოებით 50 800 ჰექტარზე გავითვალისწინებთ პირდაპირი მართვის შესახებ.

საქართველოს მთავრობამ მოიწონა საქართველოს კანონის პროექტი რაჭის დაცული ტერიტორიების შექმნის შესახებ.

„ეს არის უმნიშვნელოვანესი გადაწყვეტილება. რაჭაში, ონის მუნიციპალიტეტში, დაახლოებით 50 800 ჰექტარზე გავითვალისწინებთ პირდაპირი მართვის შესაძლებლობა რეგიონისთვის, პირველ რიგში იმისათვის, რომ ჩვენ დავიცვათ ჩვენი უნიკალური ბუნება, რაც გვაქვს ამ რეგიონში და ბიომრავალფეროვნება, ვიზრუნოთ მასზე. ამავდროულად, რეგიონისთვის ეს არის შესაძლებლობა, რომ განვითარდეს შესაბამისი ეკოტურისტული სერვისები, დასაქმდეს ადგილობრივი მოსახლეობა, მიიღონ შემოსავალი და განავითარონ ბიზნესი.“

რაჭის დაცული ტერიტორიების შექმნა ძალიან მნიშვნელოვანია იმ კუთხითაც, რომ ჩვენ გარკვეული ვალდებულება გვქონდა აღებული ჩვენს პარტნიორებთან, დონორებთან. ამ გადაწყვეტილებით პირნათლად ვასრულებთ ამ ვალდებულებას. ჩვენ გვაქვს დაფინანსება გერმანიის რეკონსტრუქციის ბანკისგან, ასევე კავკასიის ბუნების დაცვის ფონდიდან, საგრანტო დაფინანსებები დაცული ტერიტორიების განვითარების კუთხით და ამ დაფინანსებების ნაწილი მოხმარდება სწორედ რაჭის დაცული ტერიტორიების განვითარებას, შესაბამისი ადმინისტრაციის მონაცემების გაწევას და შემდგომ მომსახურების ხარჯების გაწევას. ვფიქრობ, რომ ეს არის ძალიან მნიშვნელოვანი რეგიონისთვის. მინდა აღვნიშნო, რომ ვართ ის ხელისუფლება, რომელიც აქტიურად მიჰყვება ამ კურსს, ჩვენ ყოველწლიურად ვქმნით ახალ დაცულ ტერიტორიებს“, - აღნიშნა ოთარ შაგუზიამ.

მინისტრის განცხადებით, დღეისათვის, დაცული ტერიტორიები ქვეყანაში, დაახლოებით, 800 000 ჰექტარს შეადგენს. მიმდინარე წელს, მიღებული გადაწყვეტილების და საქართველოს პარლამენტში გადაგზავნილი კანონპროექტებით, დაახლოებით 100 000 ჰექტრით გაიზრდება დაცული ტერიტორიების ფართობი.

დასული ტერიტორიების დაარსების შედეგად:

დასული ტერიტორიების დაარსება ხალხს შუაშეობის რეგიონის ბიომრავალფეროვნების, ეკოსისტემების, ლანდშაფტის და ეკოსისტემების დაცვა/შენარჩუნება და ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვა;

გათვალისწინებულია დამატებითი დაფინანსება დონორი ორგანიზაციებიდან და მნიშვნელოვანი პროექტების განხორციელება. 2021 წლის 21 ივლისს, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და გერმანიის რეკონსტრუქციის საკრედიტო ბანკს KfW Bankengruppe შორის გაფორმებული საგრანტო ხელშეკრულების „ბიომრავალფეროვნება და მდგრადი ადგილობრივი განვითარება საქართველოში“, ფარგლებში, ქვეყანა 24 მლნ ევრომდე მოცულობის გრანტს მიიღებს. აღნიშნული გრანტიდან 16.25 მლნ ევრო მოხმარდება სწორედ დაცული ტერიტორიების, მათ შორის, რაჭის დაცული ტერიტორიების ჩამოყალიბებას, ადმინისტრაციების აღჭურვას და განვითარებას, ასევე ადგილობრივი მოსახლეობისთვის სოციალურ-ეკონომიკური პროექტების დაფინანსებას.

რაჭის დაცული ტერიტორიების დაარსების შედეგად:

- შეიქმნება ადმინისტრაციული ცენტრი;
- უზრუნველყოფილი იქნება რეგიონში არსებული ბიომრავალფეროვნების, ლანდშაფტების და ეკოსისტემების დაცვა/შენარჩუნება და ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვა;
- რეგიონი მიიღებს ეკონომიკურ სარგებელს - ადგილობრივი მოსახლეობისთვის შეიქმნება ახალი სამუშაო ადგილები; ტურისტული სერვისები, როგორცაა გიდი, გამყოლი, ტრანსპორტი, კვების ობიექტები, სასტუმრო, ღამის გასათევი და სხვა, რაც დამატებით შემოსავლის წყაროს გააჩენს;
- ხელი შეეწყობა ტრადიციული საქმიანობის მხარდაჭერასა და განვითარებას;
- განვითარდება ინფრასტრუქტურა, მოწყობა ტურისტული სალაშქრო ბილიკები, საკემპინგე და საპიკნიკე ადგილები, დაინერგება ახალი ტურისტული სერვისები.

ოთარ შაგუზია: „ჩვენს მიერ ახალი სახელმწიფო პროგრამის, რომელიც ძალიან მნიშვნელოვანია ქვეყანაში ბიომრავალფეროვნების განვითარების ხელშეწყობის კუთხით. თქვენ იცით, რომ მსოფლიოში, მათ შორის საქართველოში, იზრდება ბიომრავალფეროვნების მართვა, შესაბამისად, ჩვენს ფერმერებს უნდა დავეხმაროთ ამ კუთხით და მხარი დაუჭიროთ ბიომრავალფეროვნების გადარსებაში“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა.

პროექტი ყველა მუნიციპალიტეტსა და თვითმმართველ ქალაქში განხორციელდება.

სახელმწიფო ბიომრავალფეროვნების ხელშეწყობის კუთხით, მათ შორის საქართველოში, იზრდება ბიომრავალფეროვნების მართვა, შესაბამისად, ჩვენს ფერმერებს უნდა დავეხმაროთ ამ კუთხით და მხარი დაუჭიროთ ბიომრავალფეროვნების გადარსებაში“, - განაცხადა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა.

ბიომრავალფეროვნების ხელშეწყობის პროგრამა ითვალისწინებს არაბიომეურნეობიდან ბიომეურნეობაზე გადასვლას, რაც ბიომრავალფეროვნების სერტიფიცირების, საკონსულტაციო მომსახურების, ორგანული მეურნეობაში დაშვებული ორგანული სასუქების ან/და მავნებლებისა და დაავადებების წინააღმდეგ გამოსაყენებელი ბიო პრეპარატების შექმნის, ფუტკრის სამკურნალო ბიო პრეპარატებისა და ბიოფიჭის შექმნის, ასევე თაფლისა და ცვილის წარმოებისათვის ლაბორატორიული ანალიზის მომსახურების ხარჯის ანაზღაურებას გულისხმობს.

პოტენციური ბენეფიციარისთვის ბიომრავალფეროვნების სერტიფიცირების, საკონსულტაციო მომსახურების, თაფლისა და ცვილის ლაბორატორიული ანალიზისთვის განუხორციელებს ხარჯის ანაზღაურება ერთ პოტენციურ ბენეფიციარზე, განისაზღვრა არაუმეტეს 70%-ით, არაუმეტეს 7000 ლარით, ხოლო, იმ შემთხვევაში თუ პოტენციური ბენეფიციარის თანამონაწილეობის წყაროს წარმოადგენს დონორი ორგანიზაციიდან მიღებული დაფინანსება - არაუმეტეს 40%-ით, არაუმეტეს 4000 ლარით.

ერთი პოტენციური ბენეფიციარისთვის ორგანული მეურნეობაში დაშვებული ორგანული სასუქების ან/და მავნებლებისა და დაავადებების წინააღმდეგ გამოსაყენებელი, ბიო პრეპარატების შექმნის ხარჯის ან/და ფუტკრის ბიომრავალფეროვნებისთვის და ბიოფიჭის შესაძენად განუხორციელებს ხარჯის ანაზღაურება სააგენტოს მიერ განისაზღვრება შემდეგი პირობებით, მევენახეობის შემთხვევაში, სააგენტოს ანაზღაურება, 1 ჰა-ზე გადაანგარიშებით განისაზღვრება, არაუმეტეს 70%-ით, არაუმეტეს 5100 ლარით, ხოლო, თუ პოტენციური ბენეფიციარის თანამონაწილეობის წყაროს წარმოადგენს დონორი ორგანიზაციიდან მიღებული დაფინანსება - არაუმეტეს 40%-ით, არაუმეტეს 2900 ლარით.

განუხორციელებს ხარჯის ანაზღაურება განხორციელდება არაუმეტეს 5 ჰა-ზე გადაანგარიშებით. საფუტკრე მეურნეობის შემთხვევაში, სააგენტოს ანაზღაურება ბიომრავალფეროვნებისთვის და ბიოფიჭის შესაძენად განისაზღვრება არაუმეტეს 70%-ით, მაგრამ არაუმეტეს ერთ სკაზე 50 ლარის ოდენობით, მაგრამ ჯამურად არაუმეტეს 5100 ლარით, თუ პოტენციური ბენეფიციარის თანამონაწილეობის წყაროს წარმოადგენს დონორი ორგანიზაციიდან მიღებული დაფინანსება - არაუმეტეს 40%-ით, მაგრამ არაუმეტეს ერთ სკაზე 25 ლარის ოდენობით, მაგრამ არაუმეტეს 2900 ლარით.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა ოთარ შამუგიამ ამერიკის შეერთებულ შტატებში ვიზიტი შეაჩაპა

„პირველ რიგში საზოგადოებას მინდა მივანოდო ინფორმაცია ამერიკის შეერთებულ შტატებში ვიზიტთან დაკავშირებით. ჩვენ გვქონდა ძალიან მნიშვნელოვანი შეხვედრები სახელმწიფო დეპარტამენტში, ამერიკის შეერთებული შტატების სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტში, USAID-ში. ყველა ამ შეხვედრაზე განვიხილეთ ის მნიშვნელოვანი საკითხები, რომელიც ჩვენ ქვეყანაში სოფლის მეურნეობის განვითარებისთვის არის საჭირო და ის ღონისძიებები, რომელსაც ვახორციელებთ.

ამერიკის შეერთებული შტატების, როგორც ქვეყნის მნიშვნელოვანი სტრატეგიული პარტნიორის მხარდაჭერა აგრარული დარგის განვითარების კუთხით განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია.

ჩვენს პარტნიორებს მივანოდეთ სრულყოფილი ინფორმაცია სასურსათო უსაფრთხოების მიმართულებით ქვეყანაში არსებული მდგომარეობის შესახებ. ჩვენთვის ძალიან მნიშვნელოვანია და, ამის შესახებ არაერთხელ განვაცხადეთ, რომ ქვეყანაში გაზარდოთ მარცვლეულის, კერძოდ, ხორბლის წარმოება და თვითუზრუნველყოფის მაჩვენებელი მნიშვნელოვნად გააუმჯობესოთ. ამ მიმართულებით ამერიკის შეერთებული შტატების მხარდაჭერა არის, რა თქმა უნდა, მნიშვნელოვანი. სწორედ ამ საკითხებზე ვისაუბრეთ და, მინდა ვთქვა, რომ გვაქვს მოლოდინი, ჩვენ გვექნება ამ კუთხით მხარდაჭერა. სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტში გამართულ შეხვედრაზე დაფიქსირდა, რომ დეპარტამენტი მზად არის დაიწყოს ღრმა კვლევა, შესწავლა ხორბლის წარმოების ღირებულებათა ჯაჭვის, რაც მოგვცემს ინფორმაციას, თუ რა საჭიროებები არსებობს კონკრეტულად ამ მიმართულებით და დაგვემომთხროს შესაბამისი ღონისძიებები. ასევე, სახელმწიფო დეპარტამენტში გამართული შეხვედრის შემდეგ, ჩვენ, მეორე დღესვე, სახელმწიფო დეპარტამენტის მხარდაჭერით, გვქონდა შეხვედრა აშშ-ის სიმინდის და ხორბლის გაუმჯობესების საერთაშორისო ცენტრის ხელმძღვანელობასთან, რომლებიც ამ საკითხებზე მუშაობენ და არაერთი პროექტი აქვთ განხორციელებული სხვადასხვა ქვეყანაში. მათთან ერთად ვისაუბრეთ ხორბლის წარმოების კუთხით არსებულ გამოწვევებზე და შევთანხმდით, რომ ამ კუთხით გვექნება შემდგომი თანამშრომლობა. აქტიური თანამშრომლობა ჩვენს სტრატეგიულ პარტნიორთან დარგის განვითარებისთვის ძალიან მნიშვნელოვანია.

გვაქვს ამბიცია, რომ ღვინის ექსპორტის მხრივ აშშ-ს ბაზარზე გაცილებით მეტი შედეგი გვქონდეს.

მიმდინარე წელს გავაფორმეთ კონტრაქტი ერთ-ერთ ძალიან წარმატებულ ამერიკულ მარკეტინგულ კომპანიასთან, რომელიც ახორციელებს ქართული ღვინის პოპულარიზაციის ღონისძიებებს ამერიკის შეერთებული შტატების

ბაზარზე. აშშ-ში ვიზიტის ფარგლებში, სწორედ მათთან ერთად შევხვდით ქართული ღვინის იმპორტიორებს და ერთობლივად განვიხილეთ ის საკითხები, რომელიც საჭიროა იმისთვის, რომ ჩვენ კიდევ უფრო აქტიურად გავზარდოთ ღვინის ექსპორტი ამერიკის შეერთებულ შტატებში.

შარშან მილიონ ბოთლზე მეტი ღვინო გავიტანეთ ამერიკის ბაზარზე. წელს, გვაქვს დაახლოებით 15 %-იანი ზრდა, თუმცა ეს მაჩვენებლები არ გვაკმაყოფილებს და გვაქვს ამბიცია, რომ გაცილებით მეტი შედეგები გვქონდეს ამ ბაზარზე; ამის რესურსიც გვაქვს. ამიტომ, ძალიან მნიშვნელოვანია კოორდინირებული მუშაობა სექტორთან, მწარმოებლებთან, იმპორტიორებთან ერთად და, რა თქმა უნდა, ამ ყველაფერში ჩართული უნდა იყოს ის კომპანია, რომელიც მუშაობს ღვინის პოპულარიზაციაზე ამერიკის შეერთებულ შტატებში.

არსებობს ამბიციური გეგმები და გაცილებით დიდი შედეგების მიღწევა შესაძლებელი ამერიკის შეერთებული შტატების ბაზარზე ღვინის ექსპორტის კუთხით. USAID -ში გამართულ შეხვედრაზე გამოითქვა მზადყოფნა ამ მიმართულებით საქართველოს მხარდაჭერის კუთხით.

ჩვენ ასევე გვქონდა შეხვედრა CNFA-ის ხელმძღვანელობასთან და თქვენ იცით, რომ ეს ორგანიზაცია წლებია საქართველოში სოფლის მეურნეობის ხელშეწყობისთვის ახორციელებს არაერთ პროექტს და მათი მხრიდანაც გამოითქვა მზადყოფნა ამ პროცესების გაგრძელების, ჩვენი მხარდაჭერის.

ასევე, მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ გვქონდა შეხვედრა მსოფლიო ბანკის წარმომადგენლებთან.

მსოფლიო ბანკი დღეს საქართველოში ახორციელებს ირიგაციის მხარდაჭერის პროექტს, რომლის ღირებულება, დაახლოებით 50 მლნ დოლარია და რომელიც მომავალ წელს სრულდება. ჩვენ უკვე დავიწყეთ აქტიური მუშაობა გაცილებით მასშტაბურ პროექტზე, რომლის ფარგლებშიც, ვფიქრობთ, რომ, დაახლოებით, 100 მლნ დოლარის ინვესტირება მოხდება საირიგაციო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციისთვის.

ასევე მსოფლიო ბანკი დაგვეხმარება მინის მართვის კუთხით რეფორმების განხორციელებაში და სოფლის მეურნეობის ღირებულებათა ჯაჭვის სხვა რგოლების განვითარების მხარდაჭერაში.

მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და მადლობა გადავუხადო ჩვენს პარტნიორებს, კოლეგებს ძალიან საინტერესო შეხვედრებისა და მხარდაჭერისთვის.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის, ოთარ შამუგიას ამერიკის შეერთებულ შტატებში სამუშაო ვიზიტის შეხვედრების ანგარიში

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია, ვაშინგტონში სამუშაო ვიზიტის ფარგლებში, ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის სპეციალურ წარმომადგენელს გლობალურ სასურსათო უსაფრთხოების საკითხებში ქერი ფაულერს შეხვდა.

როგორც მინისტრმა აღნიშნა, საქართველოსთვის, ისევე როგორც სხვა ქვეყნებისთვის, სასურსათო უსაფრთხოება წარმოადგენს ერთ-ერთ მნიშვნელოვან გამოწვევას, განსაკუთრებით რეგიონში არსებული კრიზისის ფონზე. აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტში გამართულ შეხვედრაზე ხაზი გაესვა, რომ საქართველოსთვის, ამ ეტაპზე, სასურსათო უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია ხარისხიანი სათესლე მასალა, შესაბამისი სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკა, თანამედროვე ტექნოლოგიების და ცოდნის გადაცემა ფერმერთათვის. ამ მხრივ, განსაკუთრებულად მნიშვნელო-

ვანია ამერიკის შეერთებული შტატების მხარდაჭერა.

როგორც ქერი ფაულერსმა შეხვედრაზე აღნიშნა, ამერიკის შეერთებული შტატები აგრძელებს დარგის განვითარების მიმართულებით და გამოწვევების დაძლევის კუთხით საქართველოს მხარდაჭერას.

სახელმწიფო დეპარტამენტში გამართულ შეხვედრას საქართველოს ელჩი ამერიკის შეერთებულ შტატებში დავით ზალკალიანი და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე ნინო თანდილაშვილი ესწრებოდნენ.

„მნიშვნელოვანია, რომ ჩვენ თანამშრომლობის არა მარტო უახლოეს პერსპექტივებზე ვისაუბროთ, არამედ საშუალო და გრძელვადიან პერსპექტივაში განვიხილოთ საკითხი, რაც გულისხმობს, როგორც ექსპერტული კუთხით, ისე ტექნიკური საშუალებებით აშშ-ის მხრიდან მხარდაჭერას. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის ვიზიტი სწორედ ამ მიზანს ემსახურება და დარწმუნებული ვარ, აუცილებლად მოიტანს კონკრეტულ ხელშეწყობებს შედეგებს“, - განაცხადა დავით ზალკალიანმა.

ოთარ შამუგია აშშ-ის სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის მდივნის მოადგილეს, ჯიუველ ბრონოს შეხვდა. გამართულ შეხვედრაზე სასურსათო უსაფრთხოების მიმართულებით მარცვლეულით თვითუზრუნველყოფის, ქართული ღვინის საექსპორტო ბაზრების დივერსიფიკაციის, სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკაზე

ხელმისაწვდომობის ზრდის, უახლეს ტექნოლოგიებზე წვდომის და ღირებულებათა ჯაჭვის კვლევის საკითხები განიხილეს.

„ჩვენ ვგეგმავთ კონკრეტულ ნაბიჯებს ხორბლის პროდუქტიულობის გაზრდის კუთხით. სავსებით რეალურია, საქართველომ მოახერხოს 300 -400 ათასი ტონა ხორბლის წარმოება, რაც საშუალებას მოგვცემს, შევამციროთ იმპორტზე დამოკიდებულება“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

როგორც მინისტრმა აღნიშნა, ქართულ აგროსასურსათო პროდუქტს აქვს პოტენციალი აშშ-ის ბაზარზე ექსპორტის თვალსაზრისით; მათ შორის ქართულ ღვინოს. აღსანიშნავია, რომ 2022 წლის 6 თვის მონაცემებით, ამერიკის შეერთებულ შტატებში ქართული ღვინის ექსპორტი 15 პროცენტით გაიზარდა.

როგორც აშშ-ის სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტის მდივნის მოადგილემ, ჯიუველ ბრონომ შეხვედრაზე აღნიშნა, ამერიკის სოფლის მეურნეობის დეპარტამენტი მზად არის, გააგრძელოს საქართველოში სოფლის მეურნეობის სექტორის მხარდაჭერა, რაც გულისხმობს ფერმერების შესაძლებლობების გაძლიერებას, თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვას და ტექნიკურ მხარდაჭერას.

სამუშაო ვიზიტის ფარგლებში, ოთარ შამუგია ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ევროპის და აზიის ბიუროს ხელმძღვანელის მოადგილეს, ალექსანდრე სოკოლოვსკის შეხვდა.

როგორც ოთარ შამუგიამ შეხვედრაზე განაცხადა, ამერიკის შეერთებულ შტატებთან, როგორც საქართველოს სტრატეგიულ პარტნიორ ქვეყანასთან თანამშრომლობა ძალიან მნიშვნელოვანია სოფლის მეურნეობის სექტორის განვითარებისთვის. აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო (USAID) საქართველოს აგრარული სექტორის განვითარებისთვის არაერთ მნიშვნელოვან პროგრამასა და პროექტს ახორციელებს და ხელშესახები შედეგებიც სახეზეა. მინისტრმა ხაზი გაუსვა, 2018 წლიდან, ფაროსანას წინააღმდეგ ბრძოლაში USAID-ის მხრიდან განსაკუთრებული მხარდაჭერის ფაქტს.

ოთარ შამუგიამ აღნიშნა, რომ საქართველოს თხილის მწარმოებელთა ასოციაციამ, გარემოს დაცვისა და სო-

ფლის მეურნეობის სამინისტროსთან ერთად, 2018 წელს დაწყებული თხილის მოსავლის გადარჩენის პროექტი წარმატებით დაასრულა. 30,000 ტონა დაბალი ხარისხის თხილიდან სექტორმა შეძლო მოსავლიანობის გაორმაგება და 60,000 ტონამდე საშუალო და კარგი ხარისხის თხილის მოსავლის მიღება.

შეხვედრაზე ყურადღება ამერიკის შეერთებულ შტატებში ქართული ღვინის საექსპორტო პოტენციალის გაზრდის საკითხზე გამახვილდა. ოთარ შამუგიამ ქართული ღვინის პოპულარიზაციის ხელშეწყობის პროგრამებზე ისაუბრა და აღნიშნა, რომ ღვინის ეროვნული სააგენტო ათწლიანი სტრატეგიის ჩრილში გეგმავს მთელი რიგი მარკეტინგული აქტივობები განახორციელოს სტრატეგიულ ბაზრებზე, რაც ხელს შეუწყობს

როგორც ქართული ღვინის ცნობადობის ამაღლებას, ასევე პირდაპირ აისახება ქართული ღვინის ექსპორტის ზრდაზე. ღვინის ეროვნული სააგენტო თანამშრომლობს ამერიკულ კომპანიასთან, რომელმაც ქართული ღვინის ცნობადობის ამაღლების მიზნით შეიმუშავა პოპულარიზაციის და მარკეტინგის გეგმა, რაც მნიშვნელოვნად აისახება ქართული ღვინის აშშ-ის ბაზარზე გაყიდვების ზრდაზე.

ალექსანდრე სოკოლოვსკიმ მზადყოფნა გამოთქვა, USAID-ის რეგიონული ოფისის ჩართულობით გააგრძელოს ქართულ მხარესთან თანამშრომლობა, მხარი დაუჭიროს ქართული ღვინის ექსპორტის ზრდას ამერიკის შეერთებულ შტატებში და დაინტერესებული კომპანიები ერთმანეთთან დააკავშიროს.

ოთარ შამუგია: „ქართული მეღვინეობის დარგი მზად არის ამერიკაში ამბიციური განაცხადი გააკეთოს“

ვაშინგტონში და ნიუ იორკში ქართული ღვინის ექსპორტიორებს, მაღაზიების მფლობელებს და მარკეტინგული კომპანიის წარმომადგენლებს შეხვდა.

მარკეტინგული კომპანიის „კოლანჯელო და პარტნერს“ ოფისში გამართულ შეხვედრაზე, ოთარ შამუგიამ მათი ხედვები მოისმინა და იმედი გამოთქვა, რომ,

ღვინის ეროვნულ სააგენტოსთან თანამშრომლობით, „კოლანჯელო და პარტნერსი“ აქტიურად იმუშავებს მარკეტინგულ და პოპულარიზაციის გეგმებზე, რომელიც მიმართულია ქართული ღვინის აშშ-ს ბაზარზე ცნობადობის ამაღლებას, რაც უდავოდ აისახება ქართული ღვინის საექსპორტო გაყიდვების ზრდაზე ამერიკის შეერთებულ შტატებში. „კოლანჯელო და პარტნერსი“ ერთ-ერთი საერთაშორისო მარკეტინგული კომპანიაა, რომელსაც 25 წლიანი გამოცდილება აქვს.

„ჩვენ გამოვთქვამთ იმედს, რომ თქვენთან თანამშრომლობით და თანმიმდევრული და სწორად დაგეგმილი აქტივობების შედეგად, ქართული ღვინის ცნობადობა უფრო ფართო მასშტაბებს მიიღებს. ჩვენი სტრატეგიული მიზანია, რომ შეიქმნას და დამკვიდრდეს „ქართული ღვინო“, როგორც გლობალური ბრენდი, მოხდეს მისი პოპულარიზაცია

მასობრივი მოხმარების სეგმენტში. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ სწორედ ახლა არის უნიკალური მომენტი, როცა ქართული მეღვინეობის დარგი მზად არის, ამერიკაში ამბიციური განაცხადი გააკეთოს“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

ოთარ შამუგია, საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიან ელჩთან ამერიკის შეერთებულ შტატებში, დავით ზალკალიანთან ერთად, ვაშინგტონში მდებარე ღვინის მაღაზიაში „Bach 13“ ქართული ღვინის გაყიდვების მაჩვენებლებით და არსებული პოტენციალით დაინტერესდა. როგორც მაღაზიის მეპატრონემ, გიგა გრიგოლიამ აღნიშნა, მაღაზია ამერიკელ მომხმარებელს საქართველოდან 30-მდე კომპანიის ღვინოსა და ალკოჰოლური სასმელების ასორტიმენტს სთავაზობს. მისივე თქმით, ქართული ღვინის მიმართ ინტერესი, ბოლო პერიოდში, განსაკუთრებით გაიზარდა, რაშიც მნიშვნელოვანი როლი აქვს ქართული ღვინის 8 ათასწლოვანი ისტორიას.

ოთარ შამუგია, აშშ-ში ვიზიტის ფარგლებში, CNFA-ის (Cultivating New Frontiers in Agriculture) პრეზიდენტს, სილვან როის და ორგანიზაციის დირექტორატს შეხვდა.

განხორციელებული პროექტები, რომელთა მიზანსაც აგროსექტორის განვითარება, პროდუქტიულობისა და კონკურენტუნარიანობის ზრდა წარმოადგენს. საქართველოში CNFA 2006 წლიდან საქმიანობს და სოფლის მეურნეობის დარგში მნიშვნელოვან პროექტებს ახორციელებს, მათ შორის, 7 დასრულებული და 2 მიმდინარე პროექტია.

CNFA-ის პრეზიდენტმა, სილვან როიმ საზგასმით აღნიშნა, რომ ორგანიზაცია მზადაა, მხარი დაუჭიროს საქართველოში სოფლის მეურნეობის მიმართულებით მიმდინარე პროექტებს და აგრარული დარგის განვითარების მიზნით თანამშრომლობის გადრმაგების სურვილი გამოთქვა.

ოთარ შამუგია ქართული სასურსათო პროდუქციის მსხვილი ექსპორტიორი კომპანიის ხელმძღვანელებს შეხვდა.

ნიუ იორკში, საქართველოს გენერალურ საკონსულოში გამართულ შეხვედრაზე, ქართული პროდუქციის ექსპორტის ხელშეწყობის ღონისძიებებზე იმსჯელეს. ოთარ შამუგიას განცხადებით, საქართველოსთვის ბაზრების დივერსიფიკაცია ერთ-ერთი პრიორიტეტია და ამერიკის უმსხვილეს ბაზარზე ქართული ხარისხიანი პროდუქციის დამკვიდრებას განსაკუთრებით მნიშვნელობა ენიჭება.

მინისტრი მსხვილი ექსპორტიორების გეგმებით და გამოწვევებით დაინტერესდა. როგორც შეხვედრაზე აღინიშნა, მათ ამერიკაში საერთაშორისო გამოფენებში მონაწილეობის მიმართულებით

სახელმწიფოს მხრიდან მხარდაჭერა ესაჭიროებათ. ოთარ შამუგიას განცხადებით, სტრატეგიულ ბაზრებზე მარკეტინგულ ღონისძიებებში სახელმწიფო აქტიურად არის ჩართული და ამ მიმართულებით მსხვილი ექსპორტიორების მაქსიმალური ხელშეწყობის საკითხიც განიხილება.

ამერიკაში ქართული სასურსათო პროდუქტი მსხვილი ექსპორტიორების მიერ 30-მდე შტატის მსხვილ მარკეტებშია წარმოდგენილი; ძირითადი პროდუქტებით: ქართული ღვინო, მინერალური წყალი, ნატურალური წვენები, ჩურჩხელა, ჩირი, ვაშლის ჩიფსი, საკონსერვო ნაწარმი და სხვა. როგორც ექსპორტიორებმა აღნიშნეს, ბოლო პერიოდში, ამერიკის ბაზარზე აღნიშნულ ქართულ პროდუქტზე მოთხოვნა და, შესაბამისად, ექსპორტის მაჩვენებელიც გაზრდილია.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია მსოფლიო ბანკის ურბანული კატასტროფების რისკის მართვის, მდგრადობის და მიწის გლობალური მართვის საკითხებში დირექტორს სამუშაო ვაჭაბას შეხვდა.

ოთარ შამუგია მადლობა გადაუხადა სამუშაო ვაჭაბას იმ მრავალწლიანი მხარდაჭერისთვის, რასაც საქართველო მსოფლიო ბანკისგან სხვადასხვა მიმართულების განვითარებისთვის იღებს. „განსაკუთრებით მინდა აღვნიშნო მელორაციის კუთხით მსოფლიო ბანკის

მხარდაჭერით განხორციელებული და მიმდინარე პროექტები, რამაც საშუალება მოგვცა, სამელორაციო ინფრასტრუქტურის განვითარების მიმართულებით მნიშვნელოვანი პროგრესისთვის მიგვეღწია“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

როგორც შეხვედრაზე აღინიშნა, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, მსოფლიო ბანკთან ერთად, მუშაობს ახალ პროექტზე, რომელიც ითვალისწინებს ინვესტიციებს ირიგაციის სექტორში, მიწისა და სოფლის მეურნეობის მიმართულებებში. პროექტის ძირითადი მიმართულებაა საირიგაციო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაცია/მოდერნიზაცია. პროექტი ითვალისწინებს სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ორგანიზაციების რეფორმის პროცესის ხელშეწყობას,

კერძოდ, შპს „საქართველოს მელორაციის“ ფინანსური, ინსტიტუციონალური, მდგრადი ოპერირების, საინვესტიციო დაგეგმარების, გამართული საირიგაციო მომსახურების გაუმჯობესების მიმართულებებს.

შეხვედრაზე, მსოფლიო ბანკის დირექტორმა, სამუშაო ვაჭაბამ დადებითად შეაფასა საქართველოში ირიგაციისა და მიწის მართვის მიმართულებით მსოფლიო ბანკთან ერთად განხორციელებული პროექტები და სამომავლო თანამშრომლობის მნიშვნელობას გაუსვა ხაზი. მისივე განცხადებით, ახალი პროექტი „საქართველოს მდგრადი სოფლის მეურნეობის ირიგაციის და მიწის პროექტი“ (GRAIL) ხელს შეუწყობს საქართველოს მდგრადი სოფლის მეურნეობის კიდევ უფრო განვითარებას.

ამერიკის სიმინდის და ხორბლის გაუმჯობესების საერთაშორისო ცენტრი საქართველოსთვის მარცვლეულის კულტურების თვითუზრუნველყოფის ხელშეწყობის მექანიზმებზე იმსჯელებს

ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტის გლობალური სასურსათო უსაფრთხოების საკითხებში სპეციალურ წარმომადგენელს, ქერი ფაულერს შორის ვაშინგტონში გამართულ შეხვედრაზე, სადაც საქართველოს ხორბლის თვითუზრუნველყოფის საკითხი იყო განხილული, მისივე გამოხატულება მოჰყვა.

სიმინდის და ხორბლის გაუმჯობესების საერთაშორისო ცენტრის (CIMMYT) გენერალური დირექტორი ბრემ გოვარცი ონლაინ ჩაერთო.

რთველოში მარცვლეული კულტურების თვითუზრუნველყოფის გაზრდასთან დაკავშირებული გეგმები, სადაც ხარისხიანი სათესლე მასალის წარმოებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება.

ნიუ იორკში, საქართველოს გენერალურ საკონსულოში, დამატებითი შეხვედრა გაიმართა, რომელსაც ვაშინგტონიდან

მხარეებმა საქართველოში ხორბლის თვითუზრუნველყოფის გაზრდის საკითხის დეტალები განიხილეს, რომლის ერთ-ერთი მთავარი წინაპირობა ხარისხიანი სათესლე მასალის მოწოდება და შემდგომში ხორბლის წარმოების გაზრდაა. ოთარ შამუგიამ დეტალურად განიხილა საქა-

CIMMYT-ის გენერალური დირექტორის განცხადებით, ამერიკის სიმინდის და ხორბლის გაუმჯობესების საერთაშორისო ცენტრი იმსჯელებს საქართველოსთვის მარცვლეულის კულტურების თვითუზრუნველყოფის ხელშეწყობის მექანიზმებზე.

(თუმეთი) აღიარა და ბიოსფერული რეზერვატების საერთაშორისო ნუსხაში შეიტანა.

გადაწყვეტილება ქ. პარიზში, UNESCO-ს „ადამიანი და ბიოსფეროს“ საერთაშორისო საკოორდინაციო საბჭოს 34-ე სესიის ფარგლებში მიიღეს. UNESCO-ს „ადამიანი და ბიოსფეროს“ პროგრამის სამდივნომ საქართველოს მთავრობის მიერ წარდგენილი ნომინაცია შენიშვნების გარეშე დააკმაყოფილა.

ბის მინისტრის მოადგილე ნინო თანდილაშვილი და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე თამარ ხახიშვილი ესწრებოდნენ.

შესაძლებლობას იძლევა. საქართველოში ბიოსფერული რეზერვატის დაარსების და განვითარების პოტენციალის შესწავლა 2015 წლიდან მიმდინარეობდა. პრიორიტეტი მიენიჭა კახეთის რეგიონს, რომელიც ყველაზე მეტად შეესაბამებოდა ბიოსფერული რეზერვატის განვითარებისათვის განსაზღვრულ კრიტერიუმებს.

აღსანიშნავია, რომ ბიოსფერული რეზერვატის სტატუსი სამხრეთ კავკასიის რეგიონში, დღევანდელ დღემდე, არცერთ ტერიტორიას არ ჰქონდა. „დედოფლისწყაროს ბიოსფერული რეზერვატი“ და „სამი ალაზნის ბიოსფერული რეზერვატი“ წარმოადგენს პირველ პრეცედენტს რეგიონის მასშტაბით.

ბიოსფერული რეზერვატი არის ინსტრუმენტი, რომელიც გამოიყენება ბუნების კონსერვაციისა და მდგრადი მინათსარგებლობის ერთიანი პრაქტიკის დასაწესებლად. ბიოსფერული რეზერვატი ხელს უწყობს მდგრად რეგიონულ განვითარებას და ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნებას, ასრულებს მნიშვნელოვან როლს კლიმატის ცვლილებისადმი ადაპტაციისა და შერბილების კუთხით. იზრდება დაინტერესება ორგანული პროდუქციის წარმოების კუთხით, რაც პირდაპირ კავშირშია მდგრად ეკონომიკურ განვითარებასთან. აღნიშნულის გათვალისწინებით, ბიოსფერული რეზერვატის შექმნა ეკონომიკური და ტურისტული პოტენციალის გაზრდის დიდ

UNESCO-ში წარსადგენად ნომინაციების მომზადება გერმანიისა მთავრობის, ზუკოვის ფონდის, GIZ-ის და ევროკავშირის ფინანსური ხელშეწყობით, კავკასიის რეგიონულ გარემოსდაცვით ცენტრთან (REC Caucasus) თანამშრომლობით განხორციელდა. 2021 წლის დეკემბერში კი, „დედოფლისწყაროს ბიოსფერული რეზერვატისა“ და „სამი ალაზნის ბიოსფერული რეზერვატის“ სრული დოკუმენტაცია, საქართველოს მთავრობის სახელით, UNESCO-ს „ადამიანი და ბიოსფეროს“ სამდივნოში გაიგზავნა.

ქ.პარიზში გამართულ საბჭოს სხდომას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეო-

დაცული ტერიტორიების სააგენტო გერმანიის განვითარებისა და რეკონსტრუქციის ბანკისგან (KfW) 16, 250 მლნ ევროს მიიღებს

დაცული ტერიტორიების სააგენტოსა და გერმანიის განვითარებისა და რეკონსტრუქციის ბანკს (KfW) შორის გაფორმებული ხელშეკრულების ფარგლებში, ასევე გათვალისწინებულია მართვის ეფექტიანობისა და ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გაუმჯობესება, კონსერვაციის უზრუნველყოფა, პერსონალის კვალიფიკაციის ამაღლება, ეკოტურიზმის განვითარება.

მიმართულებით მნიშვნელოვან ღონისძიებებს ვახორციელებთ. დაცული ტერიტორიების ფართობი, დაახლოებით, 300 000 ჰექტრით გაზარდეთ. ნელს ვგეგმავთ, დავაარსოთ ახალი დაცული ტერიტორიები, ხოლო არსებული გაზარდოთ 100 000 ჰექტრით. ახალი დაცული ტერიტორიების დაარსებას სჭირდება დაფინანსება, რათა მოეწყოს ეკოტურისტული ინფრასტრუქტურა, ვიზიტორთა ცენტრები, ჩვენი რეინჯერები აღიჭურვონ შესაბამისი მოწყობილობებით; აქედან გამომდინარე, სათანადო ფინანსური მხარდაჭერის მოპოვება არის უაღრესად მნიშვნელოვანი. გერმანიის მთავრობა წლებია მხარს გვიჭერს დაცული ტერიტორიების განვითარების კუთხით. გვაქვს მიმდინარე პროექტიც; დღეს კი, ხელი მოგწერეთ ახალ საგრანტო ხელშეკრულებას, რომელიც სწორედ დაცული ტერიტორიების განვითარებას მოხმარდება. მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და გერმანიის მთავრობას და გერმანიის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკს აღნიშნული მხარდაჭერისთვის დიდი მადლობა გადავუხადო“, - აღნიშნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს დაცული ტერიტორიების სააგენტოს გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკასთან მრავალწლიანი წარმატებული თანამშრომლობის გამოცდილება აქვს, რომლის ფინანსური მხარდაჭერით არაერთ ინიციატივას ჩაეყარა საფუძველი.

ახალ საგრანტო ხელშეკრულებას ხელი დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავმჯდომარემ, დავით იოსებაშვილმა და გერმანიის განვითარებისა და რეკონსტრუქციის ბანკის (KfW) საქართველოს გარემოსდაცვითი პორტფელის მენეჯერმა, ფრენკ მორშელმა მოაწერეს. ხელმოწერის ღონისძიებას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია დაესწრო.

საქართველოსა და გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მთავრობებს შორის ახალი საგრანტო ხელშეკრულება „ბიომრავალფეროვნება და მდგრადი ადგილობრივი განვითარება საქართველოში“ 24 მილიონ ევრომდე მოცულობის საგრანტო მხარდაჭერას ითვალისწინებს, საიდანაც, მომდევნო 6 წლის განმავლობაში, 16,250 მილიონ ევროს დაცული ტერიტორიების სააგენტო მიიღებს დაცული ტერიტორიების შექმნისა და გაფართოების ხელშეწყობისთვის; მთავრობებს შორის გაფორმებული საგრანტო ხელშეკრულება ითვალისწინებს აჭარის სატყეო სექტორის შესაძლებლობების გაძლიერებასაც.

„გარემოზე ზრუნვა ჩვენი მთავრობის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია; ამ

საქართველოში ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისი გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემის განხორციელების ხელშეწყობის მიზნით ტრენინგები ტარდება

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე ნინო თანდილაშვილი, ევროკავშირის წარმომადგენელი ალექსანდრე დარასი და ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) წარმომადგენელი კრიშტოფ მიხალაკი გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ ტრენინგის დაწყების ღონისძიებას დაესწრნენ.

როგორც გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილემ, ნინო თანდილაშვილმა ღონისძიებაზე

განაცხადა, აღნიშნული ტრენინგები დაგეგმარება, ევროპელი ექსპერტებისგან სიღრმისეულად გავიგოთ, როგორ მუშაობს ევროკავშირის ქვეყნებში გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ დირექტივა და შევძლოთ, აღსრულების სისტემა მაქსიმალურად მივუახლოოთ ევროპულს.

„გასულ წელს, მივიღეთ ახალი კანონი გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ. ეს არის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი კანონი, რომელიც გარემოსდაცვითი მმართველობის საკითხებს ეხება და პირდაპირ კავშირშია გარემოსდაცვითი მმართველობის და

აღსრულების სისტემის გაუმჯობესებასთან. უკვე ვინყებთ მის პრაქტიკაში აღსრულებას, რომელიც არის საკმაოდ რთული პროცესი, ახალი და ინოვაციური ჩვენი ქვეყნისთვის. კანონი ორიენტირებულია გარემოს მდგომარეობის გაუმჯობესებასა და აღდგენაზე და გარემოსთვის მიყენებული ზიანის გამოსწორებაზე. ეს არის სისტემური ცვლილება გარემოსდაცვით სფეროში და, ამ თვალსაზრისით, ძალიან მნიშვნელოვანია, ჩვენმა სპეციალისტებმა შეისწავლონ ის ევროპული პრაქტიკა, რაც უკვე მოქმედებს ევროკავშირის ქვეყნებში, - აღნიშნა ნინო თანდილაშვილმა.

ტრენინგი „გარემოსთვის მიყენებული მნიშვნელოვანი ზიანის აღდგენითი ღონისძიებების განსაზღვრა და შეფასება და აღდგენის გეგმის მომზადება“ EU4Environment პროექტის ფარგლებში, ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის (OECD) მხარდაჭერით ტარდება. ტრენინგს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოს ეროვნული სააგენტოსა და გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის ის თანამშრომლები ესწრებიან, ვინც უშუალოდ იქნება ჩართული კანონის აღსრულების ნაწილში.

სასწავლო კურსის ფარგლებში, მონაწილეები გაეცნობიან გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემას, გა-

ნხილული იქნება გარემოს აღდგენის ტექნოლოგიები და გარემოსდაცვითი პრობლემების დაძლევის სხვადასხვა სტრატეგია დეგრადირებულ ურბანულ, სასოფლო-სამეურნეო და სამრეწველო ლანდშაფტებთან მიმართებაში. თეორიულ სწავლებასთან ერთად, განხილული იქნება პრაქტიკული მაგალითები, ჩატარდება საველე სწავლება.

საქართველომ, 2021 წელს, მიიღო კანონი გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის შესახებ, ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების დებულებების შესაბამისად. კანონი მიზნად ისახავს ევროპულ სტანდარტებთან დაახლოებული გარემოსდაცვითი პასუხისმგებლობის სისტემის დანერგვას, რომელიც ეფუძნება „დამაბინძურებელი იხდის პრინციპს“ და რომლის მიზანიც არის გარემოსთვის მიყენებული ზიანის პრევენცია, აღმოფხვრა/შერბილება და აღდგენა.

კანონის საფუძველზე, შექმნილია გარემოსდაცვითი ზიანის პროგრამა, რომლის მიზანია ზიანის პრევენცია, გარემოს მდგომარეობის აღდგენა, ასევე ისტორიულად დაზიანებული გარემოს მდგომარეობის გაუმჯობესება, გარემოს კვლევა. აღნიშნული კანონის აღსრულებაზე პასუხისმგებელი უწყებებია გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს (MEPA) გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტი (გზდ) და სსიპ გარემოს ეროვნული სააგენტო.

კრწანისის ტყეპარკში შვედეთის მთავრობის მიერ დაფინანსებული პროექტის „გადავარჩინოთ ბუნება - საქართველო“ პრეზენტაცია გაიმართა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ოთარ შამუგიაშვილმა კრწანისის ტყეპარკში გამართულ ღონისძიებაზე საქართველოში ვიზიტით მყოფ შვედეთის განვითარებისა და თანამშრომლობის საერთაშორისო სააგენტოს (SIDA) გენერალურ დირექტორს, ქარინ იამთინს და საქართველოში შვედეთის ელჩს, ულრიკ თიდესტრომს უმასპინძლა.

ოთარ შამუგიაშვილმა მადლობა გადაუხადა შვედეთის მთავრობას, სააგენტოს (SIDA) და ელჩს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის განვითარების მიმართულებით განწეული მხარდაჭერისთვის და

ყურადღება პროექტის „გადავარჩინოთ ბუნება - საქართველო“ მნიშვნელობაზე გაამახვილა.

ღონისძიების ფარგლებში, შვედეთის მთავრობის მიერ დაფინანსებული პროექტის „გადავარჩინოთ ბუნება - საქართველო“ პრეზენტაცია გაიმართა. პროექტი, რომლის საერთო ბიუჯეტი დაახლოებით 5,5 მლნ ევროს შეადგენს, მიზნად ისახავს საქართველოს ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვისა და მართვის ეფექტიანობის გაუმჯობესების ხელშეწყობას ტყეების დაცვის, ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნების, დაცული ტერიტორიებისა და საქართველოში ჰაერის ხარისხის გაუმჯობესების მიმართულებით. აღნიშნული პროექტი

სრულ თანხედრამია საქართველოს ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების პრიორიტეტებთან და მისი განხორციელება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ჩვენი ქვეყნის ევროპასთან დაახლოებას.

„ჩვენი მიზანია ქვეყანაში ბუნების დაცვითა და მდგრადი განვითარებით, ხელი შევუწყოთ მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესებას და ამით წვლილი შევიტანოთ ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების პროცესში. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ როგორც გარემოსდაცვითი ისე სოფლის მეურნეობის მიმართულებით, ჩვენ გვაქვს ევროკავშირის, დონორი და პარტნიორი ორგანიზაციების ძლიერი მხარდაჭერა. ვფიქრობ, კოორდინირებული თანამშრომლობით, შევძლებთ ქვეყნის სწრაფი განვითარებისთვის საჭირო ეფექტიანი რეფორმების განხორციელებას“- განაცხადა ოთარ შამუგიაშვილმა.

„საქართველოსა და შვედეთს შორის მრავალწლიანმა და მჭიდრო თანამშრომლობამ ძალიან კარგი შედეგები გამოიღო სხვადასხვა მიმართულებით. ჩვენ მხარს ვუჭერთ საქართველოს ცირკულარ ეკონომიკაზე გადასვლას და აღნიშნული მიმართულებით დახმარებას ვუნვეთ კონკრეტული ნაბიჯების დაგეგმვასა და პრიორიტეტების განსაზღვრაში, ასევე, ბიომრავალფეროვნების, ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გაუმჯობესებისა და ნარჩენების

მართვის სფეროში კანონმდებლობის მომზადება-განხორციელების, სტრატეგიებისა და სამოქმედო გეგმების შედგენის მიმართულებით. დარწმუნებული ვარ, რომ ჩვენი თანამშრომლობა და ორმხრივი ურთიერთობები კიდევ უფრო გაძლიერდება, გაფართოვდება და ჩვენ ერთად შევძლებთ კიდევ უფრო დიდი შედეგების მიღწევას“, - განაცხადა ქარინ იამთინმა.

ღონისძიებაზე გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენლებმა წარადგინეს პრეზენტაციები გარემოს დაცვის, ნარჩენების მართვის, ბიომრავალფეროვნების, კლიმატის ცვლილების და დაცული ტერიტორიების განვითარების მიმართულებით შვედეთის მთავრობის და SIDA-ს ფინანსური მხარდაჭერით, ადგილობრივი პარტნიორებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების ჩართულობით განხორციელებული პროექტების შესახებ. საუბარი შეეხო პროექტების ფარგლებში მიღწეულ შედეგებს, არსებულ გამოწვევებს და მათი გადაჭრის გზებს.

კრწანისის ტყეპარკში გამართულ ღონისძიებას საქართველოს პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტის თავმჯდომარე მაია ბითაძე, შვედეთის საელჩოს, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების, დონორი, განმახორციელებელი, საერთაშორისო და არასამთავრო ორგანიზაციების წარმომადგენლები ესწრებოდნენ.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიური გამოცემა

ოთარ შამუგია კომპანიის „არემჯი“ მიერ სამინისტროს წინაშე აღებული ვალდებულებების შესრულების პროცესს გაეცნო

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია, პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტის თავმჯდომარე მათა ბითაძე და პარლამენტის კომიტეტთან არსებული ქვემო ქართლის რეგიონში გარემოს დაბინძურების შემსწავლელი სამუშაო ჯგუფის წევრები კაზრეთში იმყოფებოდნენ, სადაც კომპანიის „არემჯი“ მიერ სამინისტროს წინაშე აღებული ვალდებულებების შესრულების პროცესს გაეცნენ, წყალდამჭერი ინფრასტრუქტურა და უახლესი ტექნოლოგიებით აღჭურვილი ის გამწმენდი ნაგებობები დაათვალიერეს, რომელიც დაბინძურებისგან იცავს მდინარეებს - ფოლადაურს, კაზრეთულასა და მაშავერას.

„ჩვენი გარემოსდაცვითი პოლიტიკის ერთ-ერთი მთავარი და მნიშვნელოვანი მიმართულებაა, მსხვილმა საწარმოებმა გონივრულ ვადებში შეძლონ გარემოსდაცვითი კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულება. ამ საწარმოებს მნიშვნელოვანი წვლილი შეაქვთ ეკონომიკაში, ბევრი ადამიანი ჰყავთ

დასაქმებული, მათი ფუნქციონირება და განვითარება ძალიან მნიშვნელოვანია, მაგრამ ეს არ უნდა მოხდეს გარემოზე უარყოფითი ზეგავლენის ხარჯზე. ჩვენ აქტიურად ვთანამშრომლობთ კომპანიებთან; ამჯერად, გავაცანით და დავათვალიერეთ „არემჯიში“ მიმდინარე სამუშაოები. ვთა-ნხმდებით, რომ ბევრი მიმართულებით

არის პროგრესი. თუმცა, ჯერ კიდევ არის გარკვეული სამუშაოები ჩასატარებელი, არის გარკვეული გადაცდომებიც, რომელიც უნდა გამოსწორდეს. ჩვენ უნდა ვიმუშაოთ კომპანიებთან ერთად; სამოქალაქო სექტორის ჩართულობით, მომავალშიც მუდმივ მონიტორინგს გავუწევთ პროცესს“, - განაცხადა ოთარ შამუგიამ.

პარლამენტის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების კომიტეტის თავმჯდომარის, მათა ბითაძის განცხადებით, სახელმწიფოს მიერ კომპანიებისთვის დადგენილი გარემოსდაცვითი მმართველობის გეგმები წინ გადადგმული ნაბიჯია ევროპულ სივრცეში. მათი შესრულების მონიტორინგს სამინისტრო და პარლამენტი ერთობლივად მომავალშიც აქტიურად განახორციელებენ.

„საკმაოდ რთული პერიოდი გავიარეთ, მაგრამ გვაქვს შედეგებიც. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მხრიდან ინსპექტირების შედეგად, კომპანიაში „არემჯი გოლდი“, პირველად მისი არ-

სებობის ისტორიაში, არ დაფიქსირებულა გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევის ფაქტი, რაც არის ძალიან კარგი შედეგი, თუმცა „არემჯის“ სხვა კომპანიებთან დაკავშირებით არის კითხვები, არის ხარვეზები და დარღვევები. ვფიქრობთ, რომ, ნაბიჯ-ნაბიჯ ეს დარღვევებიც გამოვასწორობინოთ კომპანიას“- განაცხადა ქვემო ქართლის რეგიონში გარემოს დაბინძურების შემსწავლელი სამუშაო ჯგუფის წარმომადგენლებმა, ნინო ბურჭულაძემ.

ოთხი წლის წინ, კომპანიას, სამინისტროს მიერ, გარემოსდაცვითი ღონისძიებების გრძელვადიანი და მოკლევადიანი ვალდებულებები დაეკისრა. როგორც კომპანიის წარმომადგენელმა აღნიშნა, სამინისტროს მხრიდან, გარემოსდაცვითი შემაბრძლებელი ღონისძიებების განხორციელების მიზნით, კომპანიას 100-ზე მეტ პუნქტში ჰქონდა მიწერილობა. მათი შესრულებისთვის მას-შტაბური სამუშაოები ჩატარდა და ვალდებულებების მნიშვნელოვანი ნაწილი დასრულების ეტაპზეა.

Infographic with text: მწარმოებლის გაუართობად ვალდებულებას დაქვემდებარებული პროდუქციის დისტრიბუტორები ვალდებულნი არიან, ბაზარზე არ განათავსონ იმ მწარმოებლების მიერ მოწოდებული პროდუქცია, რომლებიც არ არიან რეგისტრირებული მგვ რეესტრში და არ არიან მგვ ორგანიზაციის წევრები.

მწარმოებლის გაუართობად, 2020 წლის 25 მაისს, მიიღო 4 ტექნიკური რეგლამენტი: ნარჩენი ზეთების მართვის შესახებ, საბურავების ნარჩენების მართვის შესახებ, ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობების ნარჩენების მართვის შესახებ, ბატარეებისა და აკუმულატორების ნარჩენების მართვის შესახებ. რეგლამენტებით განსაზღვრულია მგვ სქემაში ჩართული ყველა მხარის უფლება-მოვალეობები.

კანონის თანახმად, 2022 წლის 1 ივლისიდან, შესაბამის მგვ ვალდებულებას დაქვემდებარებული პროდუქციის დისტრიბუტორები ვალდებულნი არიან, ბაზარზე არ განათავსონ იმ მწარმოებლების მიერ მოწოდებული პროდუქცია, რომლებიც არ არიან რეგისტრირებული მგვ რეესტრში და არ არიან მგვ ორგანიზაციის წევრები.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო კიდევ ერთხელ მოუწოდებს მწარმოებლის გაუართობებულ ვალდებულებას დაქვემდებარებული პროდუქციის მწარმოებლებსა და იმპორტიორებს, დარეგისტრირდნენ მგვ რეესტრში და გახდნენ მგვ ორგანიზაციის წევრები, ხოლო მგვ ვალდებულებას დაქვემდებარებული პროდუქციის დისტრიბუტორებმა, 2022 წლის 1 ივლისიდან ბაზარზე არ განათავსონ იმ მწარმოებლების მიერ მოწოდებული პროდუქცია, რომლებიც არ არიან რეგისტრირებული მგვ რეესტრში და არ არიან მგვ ორგანიზაციის წევრები.

დღეის მდგომარეობით, საქართველოს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ ავტორიზაცია გაცემულია მწარმოებლის გაუართობებულ ვალდებულებას დაქვემდებარებულ შემდეგ ორგანიზაციებზე:

- ა(ა)იპ „თეგეტა გრინ პლანეტი“; ტელ: 591 35 55 88; ელ.ფოსტა: info@tgp.ge.

შესაბამისობის კოლექტიური სქემა: ნარჩენი ზეთები, ნარჩენი საბურავები, ნარჩენი აკუმულატორები.

- ა(ა)იპ „ნარჩენების მართვის ბიზნეს ასოციაცია“; ტელ: 593 35 78 91, 557 19 55 99; ელ.ფოსტა: info.wmba1@gmail.com.

შესაბამისობის კოლექტიური სქემა: ნარჩენი ზეთები, ნარჩენი საბურავები, ნარჩენი აკუმულატორები.

- ა(ა)იპ „საქართველოს მწარმოებლის გაუართობებული ვალდებულების ასოციაცია“; ტელ: 599 22 40 70; ელ.ფოსტა: geoproassociation@gmail.com.

შესაბამისობის კოლექტიური სქემა: ნარჩენი ზეთები, ნარჩენი საბურავები, ნარჩენი ბატარეები და აკუმულატორები, ნარჩენი ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობები.

გარემოს ეროვნული სააგენტოს ახალი ხელმძღვანელი ჰყავს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ოთარ შამუგიამ გარემოს ეროვნული სააგენტოს თანამშრომლებს ახალი ხელმძღვანელი, თამარ ფიცხელაური წარუდგინა.

თამარ ფიცხელაურს საჯარო სექტორში მუშაობის მრავალწლიანი გამოცდილება აქვს.

გარემოს ეროვნულ სააგენტოში ახალი ხელმძღვანელის წარდგენასთან დაკავ-

შირებული შეხვედრის ფარგლებში სააგენტოს დარგობრივი მიმართულებების ხელმძღვანელებმა ბოლო წლების განმავლობაში განხორციელებული მნიშვნელოვანი პროექტები, სამომავლო გეგმები და არსებული გამოწვევები გააცნეს.

ინსტიტუციური გაძლიერება და ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა მნიშვნელოვანი პრიორიტეტებია, რომლის განხორციელებასაც გარემოს ეროვნული სააგენტოს ახალი ხელმძღვანელი გეგმავს.

კატარში ქართული ღვინის ექსპორტი პირველად განხორციელდა

კატარში საქართველოს საელჩოს და კატარის სადისტრიბუციო კომპანიას შორის (Qatar Distribution Company) ხანგრძლივი თანამშრომლობის და მუშაობის შედეგად,

პირველად საქართველოდან კატარში ქართული ღვინის ექსპორტი განხორციელდა. აღნიშნული სადისტრიბუციო კომპანია (QDC - Qatar Distribution Company)

კატარში ალკოჰოლური სასმელებით ვაჭრობის და იმპორტის ექსკლუზიური ლიცენზიის მფლობელია.

27 მაისიდან კატარის სადისტრიბუციო კომპანიის ქსელში 12 სხვადასხვა დასახელების ქართული ღვინო განთავსდა. სულ მალე ქართული ღვინო განთავსდება დოჰაში არსებულ ხუთ ვარსკვლავიან სასტუმროებშიც და ალკოჰოლისათვის ნებადართულ სივრცეებში.

კატარის სადისტრიბუციო კომპანიაში ქართული ღვინის კუთხე კატარში საქართველოს ელჩმა ნიკოლოზ რევაზიშვილმა და სადისტრიბუციო კომპანიის აღმასრულებელმა დირექტორმა, გარეტ კოგანმა ერთობლივად გახსნეს.

ქართული ღვინის პოპულარიზაციის და ცნობადობის ამაღლების მიზნით, კატარში საქართველოს საელჩოს ორგანიზებით, ქ.

დოჰაში, სასტუმროში Ritz Carlton ქართული ღვინის დეგუსტაცია გაიმართა. ღვინისძიებას კატარში აკრედიტებული სხვადასხვა ქვეყნის ელჩები, ასევე, ჰორეკა სექტორის და ადგილობრივი ბიზნესსწრეების წარმომადგენლები დაესწრნენ.

ღვინისძიების ფარგლებში, სტუმრებს შესაძლებლობა მიეცათ ქართული ღვინის კულტურასა და ისტორიას გასცნობოდნენ, ასევე, დაეგემოვნებინათ ქართული ღვინო და ქართული ტრადიციული კერძები.

კატარის ადგილობრივ ბაზარზე ქართული ღვინის პოპულარიზაცია და ექსპორტი განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ კატარი 2022 წლის ფეხბურთის მსოფლიო ჩემპიონატის მასპინძელია, რომლის დროსაც კატარს მილიონობით სხვადასხვა ქვეყნის ვიზიტორი ეწვევა.

ქართულმა კომპანიებმა ლონდონში გამართულ ღვინის საერთაშორისო გამოფენაში მიიღეს მონაწილეობა

ლონდონის საგამოფენო ცენტრში „Olympia London“ ღვინისა და ალკოჰოლური სასმელების საერთაშორისო გამოფენა „London Wine Fair 2022“ გაიმართა, რომელშიც ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, ქართული ღვინის მწარმოებელი 17 კომპანია მონაწილეობდა.

ადგილი დაიმკვიდრონ ღვინის მსოფლიო ბაზარზე. ლონდონში გამართულ გამოფენას ესწრებიან ღვინის ექსპერტები, ღვინით ვაჭრობის სფეროსა და მედიის წარმომადგენლები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან. გამოფენაში მონაწილეობა საუკეთესო შანსია ქართული ღვინის მწარმოებელი კომპანიებისთვის, რომ საკუთარი პროდუქცია წარუდგინონ ინგლისელ მომხმარებელს, რაც ხელს უწყობს ქართული ღვინის ექსპორტის ზრდას, როგორც დიდი ბრიტანეთის, ასევე მსოფლიოს სხვადასხვა სტრატეგიულ ბაზარზე;

„გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო და ღვინის ეროვნული სააგენტო აგრძელებენ ღვინის კომპანიების მხარდაჭერას, რათა მათ საკუთარი

- აღნიშნა ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილემ, დავით ტყემალაძემ.

გამოფენის ფარგლებში, ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „Swirl Wine Group“ ხელმძღვანელმა, ბრიტანელმა ღვინის მაგისტრმა, სარა ებოტმა (Sarah Abbott) ქართული ღვინის პრეზენტაცია-დეგუსტაცია ღვინის პროფესიონალებისთვის ჩაატარა.

გამოფენაზე, რომელიც 1981 წლიდან ტარდება და ღვინის სექტორში ერთ-ერთ მთავარ ღონისძიებადაა მიჩნეული, მიმდინარე წელს, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის 400-მდე მონაწილეს სხვადასხვა სახეობის 3 ათასზე მეტი ალკოჰოლიანი სასმელი ჰქონდა წარმოდგენილი.

გამოფენას დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი სოფიო ქაცარავა და დესპანე გიორგი საგანელიძე დაესწრნენ.

„ჩვენი დიპლომატიური უწყების საქმიანობის ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულებაა ქართული ღვინის ექსპორტის ზრდის ხელშეწყობა დიდ ბრიტანეთში. ბოლო წლების ტენდენცია არის საკმაოდ პოზიტიური - ექსპორტი დიდი ბრიტანეთ-

ში ყოველწლიურად იზრდება“, - აღნიშნა სოფიო ქაცარავამ.

ქართული ღვინისთვის დიდი ბრიტანეთი ერთ-ერთი სტრატეგიული ბაზარია, სადაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს ფინანსური და ორგანიზაციული მხარდაჭერით, სხვადასხვა მარკეტინგული ღონისძიებები ხორციელდება. მიმდინარე წლის იანვარ-მაისში, საქართველოდან დიდ ბრიტანეთში 260 ათასამდე ბოთლი ღვინოა ექსპორტირებული, რაც, გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, 53%-ით მეტია.

დიდ ბრიტანეთში ქართული ღვინის ექსპორტის გაზრდის ხელშეწყობის საკითხების განხილვის მიზნით, საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩმა დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებულ სამეფოში სოფიო ქაცარავამ და ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილემ, დავით ტყემალაძემ საქართველოს საელჩოში საქმიანი შეხვედრა გამართეს. საუბარი შეეხო იმ სამომავლო ღონისძიებებს, რომლებმაც ხელი უნდა შეუწყოს ქართული ღვინის ექსპორტის ზრდის ტენდენციის შენარჩუნებას და გაყიდვების ზრდას როგორც ადგილობრივ რესტორნებსა და ღვინის ბარებში, ისე დიდი ბრიტანეთის მსხვილ სავაჭრო ქსელებში.

ბრიტანელი ღვინის მაგისტრი სარა ებოტი: „ბოლო ოთხი წლის განვალბობაში, ქართული ღვინის გაყიდვები ბრიტანეთში თითქმის ათჯერ გაიზარდა და, ვიძელოვნებ, რომ ეს ტენდენცია შენარჩუნდება“

ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით, საქართველოს ბრიტანელი ღვინის პროფესიონალების 10-კაციანი ჯგუფი სტუმრობდა, რომლის შემადგენლობაში სომელიეები, ღვინის იმპორტიორები და მედიის წარმომადგენლები იყვნენ. ვიზიტი ღვინის ეროვნული სააგენტოს კონტრაქტორი კომპანიის „Swirl Wine Group“ ორგანიზებით განხორციელდა.

ტურის ფარგლებში, სტუმრები ქართული ღვინის მწარმოებელ კომპანიებს ეწვივნენ, დააგემოვნეს სხვადასხვა სტილის ქართული ღვინოები და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სოფლის მეურნეობის სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრის ჯიდაურას მრავალწლოვანი კულტურების საკვლევი-სადემონსტრაციო ბაზაზე ქართული ვაზის ჯიშების მრავალფეროვნებას გაცნენ.

ბრიტანელი პროფესიონალების შეფასებით, საქართველო გამოირჩევა მეღვინეობის მდიდარი ისტორიით, ვაზის

ჯიშების მრავალფეროვნებით, ღვინის დაყენების ტრადიციებითა და უნიკალური ღვინოებით.

„ვიზიტის მიზანია, გავაცნოთ ჯგუფის წარმომადგენლებს ქართული ღვინო. ჩვენ გვქონდა ტური, რომელიც დაიწყო თბილისში, სადაც ჩვენ გავეცანით საქართველოს ისტორიის კულტურულ ასპექტებს; ვიმოგზაურეთ რეგიონებში, სადაც ვწვევით არაერთ მცირე საოჯახო, საშუალო თუ შედარებით დიდ ღვინის მარნებს. როგორც ყოველთვის, ძალიან კარგი ტური გამოვიდა ტრადიციული ქართული სტუმართმოყვარეობის, სამზარეულოსა და, რა თქმა უნდა, ღვინის თანხლებით. ღვინოები მართლაც შთამბეჭდავი იყო, აღსანიშნავია, რომ ხარისხი მუდმივად უმჯობესდება, ბოლო ოთხი წლის განმავლობაში, ქართული ღვინის გაყიდვები ბრიტანეთში თითქმის ათჯერ გაიზარდა და ვიმედოვნებ რომ ეს ტენდენცია შენარჩუნდება“, - აღნიშნა „Swirl Wine Group“-ის ხელმძღვანელმა, ღვინის მაგისტრმა, სარა ებოტმა.

ჯგუფის ერთ-ერთი წევრის, ღვინით ვაჭრობის კომპანიის (House of Townend) წარმომადგენლის, ჯონ ტოუნენდის განცხადებით, ქართულ ღვინოს ბრიტანე-

თის ბაზარზე დიდი პოტენციალი აქვს.

„ინგლისში ღვინით ვაჭრობის ერთ-ერთი კომპანიის მფლობელების მეოთხე თაობას წარმოვადგენ და ეს ჩემი პირველი ვიზიტია საქართველოში. ადფრთოვანებული ვარ არაჩვეულებრივი ადგილების ხილვით და ადგილწარმოშობის ჯიშების მრავალფეროვნებით, ისინი ძალიან საინტერესო და უნიკალურია და, ჩემი აზრით, მათ დიდი პოტენციალი აქვთ ღვინის საერთაშორისო ბაზარზე. ერთი სული მაქვს, როდის წავიღებ ქართულ ღვინოს ლონდონში და დავიწყებ მათ რეალიზაციას. დარწმუნებული ვარ, ამ ღვინოების წარმატებაში“, - აღნიშნა ჯონ ტოუნენდომ.

ქართული ღვინისთვის დიდი ბრიტანეთი ერთ-ერთი სტრატეგიული ბაზარია, სადაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს ფინანსური და ორგანიზაციული მხარდაჭერით, სხვადასხვა მარკეტინგული ღონისძიება ხორციელდება. მიმდინარე წლის იანვარ-მაისში, საქართველოდან დიდ ბრიტანეთში 260 ათასამდე ბოთლი ღვინოა ექსპორტირებული, რაც, გასული წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, 53%-ით მეტია.

ღვინის ეროვნული სააგენტო ქართული ღვინის დანიის ბაზარზე რეალიზაციის ზრდის ხელშეწყობა აქტივობებს იწყებს

ქართული ღვინის დანიის ქსელურ სავაჭრო ობიექტებში რეალიზაციის საკითხი ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილემ, დავით ტყემალაძემ დანიის უმსხვილესი სავაჭრო ობიექტების გაერთიანების „Salling Group“ ღვინისა და სპირტიანი

სასმელების მენეჯერთან, თომას ტრასტთან გამართულ შეხვედრაზე განიხილა. ქალაქ ორჰუსში გამართულ შეხვედრაზე, მხარეებმა ქართული ღვინის დანიის ქსელურ სავაჭრო ობიექტებში რეალიზაციის ხელშეწყობის სამოქმედო გეგმაზე იმსჯელეს.

„Salling Group“-ის მენეჯერმა ყურადღება კომპანიის მუშაობის, ღვინის და სპირტიანი სასმელების გაყიდვების და ასორტიმენტის სპეციფიკაზე გაამახვილა. „დანიამი, ღვინის ბაზარზე, ფრანგულ და იტალიურ ღვინოებს წამყვანი პოზიციები უკავია, თუმცა დანიელი მომხმარებელი მუდმივად ახლის ძიებაშია. ეს გარემოება ქართული ღვინის დანიურ ქსელურ ბაზარზე დიდი რაოდენობით შემოტანის თვალსაზრისით გარკვეულ შესაძლებლობას ქმნის, თუ, რა თქმა უნდა, ამას დავუმატებთ აქტიურ საინფორმაციო კამპანიას ქართული ღვინის დაყენების უნიკალურ მეთოდსა და ქართულ კულტურაზე“, - აღნიშნა თომას ტრასტმა. ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილემ, დავით ტყემალაძემ შეხვედრაზე აღნიშნა, რომ დანიურ ბაზარზე

პოზიციონირების ხელშეწყობად, მნიშვნელოვანია, დანიელმა მომხმარებელმა კარგად გაიცნოს საქართველო და ქართული ღვინის კულტურა. აღნიშნული მიზნის მისაღწევად, მხარეებმა „Salling Group“-ის წარმომადგენლებისთვის საქართველოში გაცნობითი ტურის და დანიამი ქართული ღვინის წარდგენა/დეგუსტაციის ორგანიზების საკითხზე იმსჯელეს. დანიის ბაზარზე „Salling Group“-ს, 35,5%-იანი წილით, ლიდერი პოზიციები უკავია. „Salling Group“-ის ქოლგის ქვეშ გაერთიანებულია მაღალია ქსელები „Bilka“, „Netto“, „Fotex“. კომპანია დანიის ფარგლებს გარეთაც არის წარმოდგენილი, მათ შორის, გერმანიასა და პოლონეთში. კომპანიის 1700- ზე მეტ მაღალია, რომელსაც ყოველკვირეულად 11 მილიონზე მეტი ვიზიტორი ჰყავს, 61 ათასზე მეტი ადამიანი დასაქმებული.

აგროლაურში რაჭა-ლეჩხუმის ღვინის პირველი ფესტივალი გაიმართა

რაჭა-ლეჩხუმის ღვინის პირველი ფესტივალი ღვინის ეროვნული სააგენტოს მხარდაჭერით და შპს „ჯი ეს სერვის გრუპის“ ორგანიზებით გაიმართა.

ფესტივალზე რაჭა-ლეჩხუმის რეგიონის დიდი, საშუალო და მცირე 65 მარანი იყო წარმოდგენილი, რომელთაც შესაძლებლობა მიეცათ, საკუთარი პროდუქცია წარედგინათ სავაჭრო ქსელების წარმომადგენლებისთვის, ფესტივალზე მონაწილე ვეროპელი იმპორტიორებისა და ქართველ ექსპორტიორებისთვის. ფესტივალს ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის მოადგილე იური ნოზაძე და ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე ლევან მეხუზლა. „გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო წარმატებით ახორციელებს 2013 წელს დაწყებულ მევენახეობა-მეღვინეობის განვითარების პოლიტიკას; შედეგი სახეზეა:

ათასობით ჰექტარი ახლდაგაშენებული ვენახები საქართველოს მასშტაბით, ღვინის მწარმოებელი ათობით ახალი კომპანია. დღეის მდგომარეობით, 236 ღვინის კომპანია ოპერირებს ევროპულ და სხვა საერთაშორისო ბაზრებზე. ღვინის ბაზრების დივერსიფიკაცია მნიშვნელოვანი შედეგია; ქართული ღვინო მსოფლიოს 60-ზე მეტ ქვეყანაში იყიდება“, - აღნიშნა იური ნოზაძემ. ლევან მეხუზლას განცხადებით, ღვინის ეროვნული სააგენტო მიესალმება და მხარს უჭერს მსგავს ღონისძიებებს, რომელიც კიდევ უფრო პოპულარულს ხდის ქართულ ღვინოს, ღვინის წარმოების ტრადიციებსა და კულტურას. „რაჭა-ლეჩხუმი საქართველოს მეღვინეობის უმნიშვნელოვანესი რეგიონია,

რომელიც გამოირჩევა უნიკალური ადგილობრივი ვაზის ჯიშებისა და ღვინოების მრავალფეროვნებით. ფესტივალი პირველად ტარდება და ეს ადგილობრივ ღვინის მწარმოებლებს აძლევს ცნობადობის გაზრდის, საკუთარი პროდუქციის პოპულარიზაციისა და ახალი პარტნიორების მოზიდვის შესაძლებლობას, რაც რეგიონში ღვინის ინდუსტრიის გაძლიერებისა და განვითარებისთვის აუცილებელი წინაპირობაა“, - აღნიშნა ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარემ. რაჭა-ლეჩხუმის ფესტივალის ფარგლებში, ღვინის კომპანიების წარმომადგენლებისთვის გაიმართა გაყიდვების, ღვინის ტურიზმის, მარკეტინგის მიმართულების ტრენინგები, რომლის საჭიროებაც რეგიონის მცირე მარნებს აქვს.

ბაზრების დივერსიფიკაციის მიმართულებით მიმდინარე ღონისძიებების ფარგლებში, დანიის სამეფოში ღვინის ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენლები იმყოფებოდნენ.

ბაზრების დივერსიფიკაციის მიმართულებით მიმდინარე ღონისძიებების ფარგლებში, დანიის სამეფოში ღვინის ეროვნული სააგენტოს წარმომადგენლები იმყოფებოდნენ.

ვიზიტის ფარგლებში, სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე დავით ტყემალაძე სკანდინავიური ღვინის აკადემიის დანიის ფილიალის მენეჯერ თომას ილკაერს შეხვდა. შეხვედრაზე დავით ტყემალაძემ ქართული ღვინის ცნობადობისა და პო-

პულარიზაციის გაზრდის სახელმწიფო პოლიტიკასა და გეგმებზე ისაუბრა და აღნიშნა, რომ დანია, ისევე როგორც სკანდინავიის სხვა ქვეყნები, მნიშვნელოვანი ახალი მიმართულებაა. მხარეებმა კონკრეტული თანამშრომლობის და ერთობლივი ღონისძიებების გამართვის გეგმები განიხილეს. აღსანიშნავია, რომ თომას ილკაერის ღვინის აკადემიაში ათეულობით მეღვინე, რესტორნების და ღვინის ბარების მფლობელია განევიანებული. შესაბამისად, აკადემიის სასწავლო პროგრამაში ქართული თემატიკის შეტანა ხელს შეუწყობს საქართველოს და ქართული ღვინის შესახებ ცოდნის ამაღლებას. ვიზიტის ფარგლებში, ქალაქ კოპენჰაგენში, დანიის სამეფოში საქართველოს საელჩოს ორგანიზებითა და ღვინის ეროვნული სააგენტოსა და კომპანიის „Georgisk

vin“ მხარდაჭერით, ქართული ღვინის დეგუსტაცია გაიმართა, რომელსაც ღვინის პროფესიონალები დაესწრნენ, მათ შორის, სომელიების სკოლის მენეჯერი, სომელიები, ღვინის ტურების ორგანიზატორები, ღვინის ონლაინ ჟურნალის გამომცემლები და ღვინის მწერლები. სტუმრებს მისასალმებელი სიტყვით მიმართა დანიის სამეფოში საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანმა ელჩმა, ნატა მენაბდემ, რომელმაც ქართული ღვინის დაყენების უნიკალურ მეთოდზე და მის რვაათასწლიან ისტორიაზე ისაუბრა. ღონისძიების ფარგლებში, სამეცნიერო-დოკუმენტური ფილმის „საქართველო ღვინის სამშობლო“ ჩვენება გაიმართა; მოეწყო პრეზენტაცია ქართული ღვინის ისტორიისა და მეღვინეობის თანამედროვე ინდუსტრიის შესახებ, რომელსაც ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარის მრჩეველი გიორგი თევზაძე უძღვებოდა.

საქართველო პირველი ქვეყანაა, რომელმაც „მერანოს ღვინის ფესტივალი“ იტალიის ფარგლებს გარეთ უმასპინძლა

ფესტივალი იტალიაში 1992 წლიდან იმართება და მსოფლიოს მასშტაბით ერთ-ერთი უნიკალურია არა მარტო ღვინის, არამედ გასტრონომიული პროდუქტების წარმოების სფეროშიც.

ფესტივალის ორგანიზატორები და მხარდამჭერები არიან: ასოციაცია „ქართული ღვინო“, ღვინის ეროვნული სააგენტო, „მერანოს ღვინის ფესტივალი“ და ონლაინ პლატფორმა „მერანო Wine Hunter“; ღონისძიების პარტნიორია „შატო მუხრანი“. „შატო მუხრანში“ გამართულ ფესტივალს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის

მეურნეობის მინისტრის მოადგილე იური ნოზაძე და ღვინის ეროვნული სააგენტოს თავმჯდომარე ლევან მეხუზლა დაესწრნენ. „მოხარული ვარ, რომ საქართველოში ტარდება „მერანოს ღვინის ფესტივალი“. ფესტივალი საინტერესოა იმიტომაც, რომ, ღვინის გარდა, წარმოდგენილია გასტრონომიული პროდუქტებიც. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო მიესალმება და მხარს უჭერს ინიციატივებს, რომელიც კიდევ უფრო პოპულარულს ხდის ზოგადად ქართულ, განსაკუთრებით კი, ქვევრის ღვინოს“, - განაცხადა იური ნოზაძემ. „შატო მუხრანში“ გამართულ ფესტივალზე, სტუმრებს შესაძლებლობა ჰქონდათ დაეგუსტებინათ სხვადასხვა კომპანიის ღვინოები და გასტრონომიული პროდუქტები. ფესტივალზე წარმოდგენილი იყო 100-მდე კომპანია. ღონისძიების ფარგლებში, კულინარული მასტერკლასები, სემინარები, იტა-

ლიური და ქართული ღვინოების დეგუსტაცია გაიმართა. „მერანოს ღვინის ფესტივალის“ ფარგლებში, „ქვევრის ღვინის საერთაშორისო კონკურსი“ გამარჯვებულების დაჯილდოების ცერემონიაც გაიმართა. კონკურსზე, 105 კომპანიის მიერ, 351 ნიმუში იყო წარდგენილი მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან. საკონკურსო ნიმუშებიდან საუკეთესო ქართველი და უცხოელი ექსპერტებისგან შემდგარმა ჟიურიმ გამოავლინა. „ქვევრის ღვინის საერთაშორისო კონკურსის“ 2017 წელს დაფუძნდა. კონკურსის მიზანია, სხვადასხვა ქვეყანაში წარმოებული ქვევრის ღვინის ცნობადობის ამაღლება. ონლაინ პლატფორმაზე „მერანო Wine Hunter“ ღვინოების განთავსებით, კონკურსის მომხმარებელს საუკეთესო ქვევრის ღვინოებს წარუდგენს, რითაც ხელს უწყობს ქვევრის ღვინის წარმოების ზრდას და პოპულარიზაციას.

მწვანე ბანაკში - „კლიმატის ელჩები“ სწავლა დასრულდა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ორგანიზებით, მწვანე ბანაკი - „კლიმატის ელჩები“ მოეწყო, სადაც ახალგაზრდებს გარემოსდაცვით თემებზე ცნობიერების ამაღლების და ადგილობრივ დონეზე პროექტების განხორციელების შესაძლებლობა მიეცათ.

8 დღის განმავლობაში, ბანაკის მონაწილეები დარგის სპეციალისტებთან ერთად, მუშაობდნენ მათთვის საინტერესო გარემოსდაცვით თემებზე, მათ შორის: ტყის რესურსების მართვა, კლიმატის ცვლილება, ბიომრავალფეროვნება, თემზე დაფუძნებული კატასტროფის რისკის შემცირება. „კლიმატის ელჩებმა“ დაბა ბაკურიანში განლაგებული ავტომატური მეტეოროლოგიური სადგური დაათვალიერეს და მიიღეს ინფორმაცია, სადგურის მუშაობის სპეციფიკის, მიღებული ინფორმაციის გამოყენების მიზნობრიობისა და მეტეოროლოგიაში მსგავსი ტიპის დაკვირვებების არსებობის მნიშვნელობის შესახებ. ასევე, გაეცნენ ინფორმაციას ჰიდრომეტეოროლოგიის დეპარტამენტის საქმიანობის, მიმდინარე და დაგეგმილ აქტივობების შესახებ. დეტალურად განიხილეს დაკვირვების სხვადასხვა სისტემა, რომელიც გამოიყენება ამინდის პროგნოზირებისა და ადრეული გაფრთხილებისთვის. ახალგაზრდები აქტიურად იყვნენ ჩართული გუნ-

დურ თამაშებსა და აქტივობებში.

გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის დირექტორმა, თამარ ალადაშვილმა ახალგაზრდებს ბანაკის წარმატებით დასრულება მიულოცა და სერტიფიკატები გადასცა.

„ახალგაზრდებში გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლება და მათი გარემოსდაცვით აქტივობებში ჩართვა ჩვენთვის ძალიან მნიშვნელოვანია. მწვანე ბანაკი „კლიმატის ელჩები“ და მსგავსი პროექტები, ხელს უწყობს კლიმატის ცვლილების შესახებ ინფორმაციის გავრცელებას, მდგრადი განვითარების მიზნების გაცნობას და ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების გაძლიერებას სხვადასხვა გარემოსდაცვითი ინიციატივის განხორციელების გზით“, - განაცხადა თამარ ალადაშვილმა.

ბანაკის მონაწილეები, მოხალისეები და ეკოლიდერები, საქართველოს 11 მუნიციპალიტეტს (ახმეტა, გარდაბანი, გორი, გურჯაანი, ზუგდიდი, თბილისი, თელავი, ლაგოდეხი, სენაკი, ქობულეთი და ხობი) წარმოადგენდნენ.

„დღევანდელ ცხოვრებაში, კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირება ძალიან აქტუალური და მნიშვნელოვანი, ამასთანავე ძალიან რთული საკითხია. სწორედ ამან განაპირობა აღნიშნული პროექტით ჩემი დაინტერესება. ბანაკი დაგვეხმარა მნიშვნელოვანი უნარ-ჩვევების, კრიტიკული და ანალიტიკური აზროვნების, ურთიერთპატივისცემისა და პასუხისმგებლობის გამომუშავება/განვითარებაში. ჩვენ გავიარეთ საინტერესო და მნიშვნელოვანი სესიები, ისეთ თემებზე, როგორც არის ტყეების მართვა, ადამიანის გარემოსდაცვითი უფლებები, ორ-

ნგები მნიშვნელოვანი და საინტერესო იყო ჩვენთვის“, - აღნიშნა ქობულეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ალამბრის საჯარო სკოლის მე-9 კლასის მოსწავლემ, ანიტა ლაზიშვილმა.

„ბანაკში, კატასტროფების მართვის საკითხებზე შევქმენით პროექტები, რომლებსაც სწავლების დასრულების შემდეგ, ჩვენ მუნიციპალიტეტებში განვახორციელებთ. ვფიქრობ, ასეთი პატარა პროექტები, გარემოსდაცვითი საკითხებით დაინტერესებული და განათლებული საზოგადოების არსებობა, ხელს შეუწყობს სამყარო უკეთესობისკენ შეიცვალოს“, - განაცხადა გიორგი ჯოჯუამ, სენაკის მუნიციპალიტეტის სოფელ ლედაძამის საჯარო სკოლის მე-11 კლასის მოსწავლემ.

„მწვანე ბანაკი დაგვეხმარა ისეთი უნარების განვითარებაში, რომლებიც დაგვეხმარება გავხდეთ კიდევ უფრო აქტიურები. ბანაკში შევიმუშავეთ გარემოსდაცვითი პროექტები და ვგეგმავთ, რომ ჩვენ თემებში განვახორციელოთ. ბანაკში სწავლების პროცესში, განვიხილეთ და ვისაუბრეთ გარემოსდაცვითი მიმართულების მნიშვნელოვან პროფესიებზე, ადამიანის გარემოსდაცვითი უფლებებსა და ბევრ სხვა საინტერესო თემაზე“, - აღნიშნა გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. მარტყოფის #1 საჯარო სკოლის მე-10 კლასის მოსწავლემ, ია ეპიტაშვილმა.

მწვანე ბანაკი „კლიმატის ელჩები“ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის მიერ, გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ფართომასშტაბიანი პროგრამის „კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფების რისკის შემცირება საქართველოში“ ფარგლებში ჩატარდა. პროგრამა, რომელიც საქართველოს მოსახლეობის კლიმატის ცვლილებით გამოწვეული კატასტროფებისგან დაცვას ემსახურება, კლიმატის მწვანე ფონდის, საქართველოს, შვედეთისა და შვეიცარიის მთავრობების მხარდაჭერით ხორციელდება.

ჰუსის კონვენცია, კლიმატის ცვლილება და ა.შ. ეს ყველაფერი დაგვეხმარება, რომ სახლში დაბრუნების შემდეგ, მიღებული ცოდნა ჩვენ მუნიციპალიტეტებში გავაზიაროთ. ბანაკში გატარებული დრო ძალიან ნაყოფიერი, ხოლო გამოცდილი ტრენინგების მიერ ჩატარებული ტრენინ-

მარნეულის მუნიციპალიტეტში მოქმედი სასათბურე მეურნეობა

ქვემო ქართლის რეგიონში, მარნეულის მუნიციპალიტეტში, სოფლის განვითარების სააგენტოს მიერ დაფინანსებული სასათბურე მეურნეობა ფუნქციონირებს. სათბურის მოსაწყობად ფერმერმა, აბას მუსაევმა სახელმწიფო პროექტით „შელავათიანი აგროკრედიტი“ ისარგებლა.

სახსრებით, იდეის განხორციელებას ვერ მოვახერხებდი. შელავათიანი აგროკრედიტის პროექტის საშუალებით მივიღე საჭირო ფულადი რესურსი და სასათბურე მეურნეობა მოვანწყვე. 2014 წელს, მეურნეობაში პირველი მოსავალიც მივიღე. დღეს, სათბურში დაახლოებით 200 ტონა ბოსტნულს ვანარმოებთ. რეალიზაციას ძირითადად ადგილობრივ ბაზარზე ვახდენთ, მეურნეობაში მუდმივად 15 ადგილობრივია დასაქმებული“, - აღნიშნა ფერმერმა.

აბას მუსაევის თქმით, რომ არა სახელმწიფოს მხარდაჭერა, სასათბურე მეურნეობის შექმნა რთული იქნებოდა.

„რამდენიმე წლის წინ თურქეთში მოგზაურობის დროს, სასათბურე მეურნეობის კომპლექსის დაათვალიერების და თურქ ფერმერებთან კონსულტაციების შემდეგ, გადავწყვიტე მშობლიურ სოფელში სასათბურე მეურნეობის მოწყობა. საკუთარი

პროგრამით „დანერგე მომავალი“ გაშენებული კაკლის ბაღი

ფერმერმა, ბაბეკ ნიაზოვმა ბოლნისის მუნიციპალიტეტის სოფელ ზემო არქევანში, კაკლის ბაღი გააშენა. 4 ჰექტარზე კაკლის ბაღის გაშენების და სარწყავი სისტემის მოწყობისთვის, ფერმერმა 16,000 ლარზე მეტი სახელმწიფო დაფინანსება მიიღო.

ჯამში, 1500 ნერგი დავრგე, საიდანაც 1,000 ჩანდლერის ჯიშის კაკალია, 500 ნერგი კი შერეული, სხვადასხვა ხეხილის ნერგი. პირველი მოსავალი შარშან მივიღეთ“, - აღნიშნავს ბაბეკ ნიაზოვი. ფერმერი, ასევე პროექტით „შელავათიანი აგროკრედიტით“ ისარგებლობს. ბაბეკ ნიაზოვის თქმით, შელავათიანი სესხი წვეთოვან სისტემას მოახმარა, შეიძინა კაკლის საბერტყი დანადგარიც. ფერმერის თქმით, აღნიშნული შედეგის მიღწევა სახელმწიფოს მხარდაჭერის გარეშე რთული იქნებოდა.

„6-7 წლის წინ გავიგე პროგრამის „დანერგე მომავალი“ შესახებ, რომელიც აფინანსებდა წვეთოვანი სისტემის 50% და ნერგების 70%-ს. სოფლის განვითარების სააგენტოს დახმარებით გავაშენე ბაღი.

თანამედროვე ბაღები სოფელ მეჭვრისხევში

გიორგი ფურცელაძე სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის წევრია. სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის შექმნა 2018 წელს გადაწყვიტეს.

შეწყობა, ეს არის მიზანმიმართული ინვესტიცია, რომელსაც სახელმწიფო ახორციელებს. სახელმწიფო ფინანსური დახმარებით სეტყვის საწინააღმდეგო ბადეები დავამონტაჟეთ. ასევე, სხვადასხვა აგროსამუშაოების წარმოებისათვის, თანადაფინანსებით შევიძინეთ ტრაქტორი“, - აღნიშნავს გიორგი ფურცელაძე.

გიორგი ფურცელაძის თქმით, მათი მოლოდინია, რომ სახელმწიფოს ხელშეწყობით შექმნილი მეურნეობა რამდენიმე წლის შემდეგ მომგებიანი გახდება.

სასოფლო-სამეურნეო კოოპერატივის „პომონა“ ვაშლისა და ბლის ბაღები გაშენებულია 12 ჰა-ზე, საოკუპაციო ხაზთან ახლოს, გორის მუნიციპალიტეტის სოფელ მეჭვრისხევში.

„სოფლის განვითარების სააგენტოს პროგრამები არ არის უბრალოდ ხელ-

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი ოთარ შამუგია და შპს საქართველოს მელიორაციის გენერალური დირექტორი თენგიზ ნასარიძე, თელავის მუნიციპალიტეტში, გაემართა ალაზნის სარწყავი სისტემის სარეაბილიტაციო სამუშაოებს გაეცნენ და ადგილობრივ ფერმერებს შეხვდნენ

პროექტი, რომლის ღირებულებაც 3 მლნ ლარზე მეტია, 12,4 კილომეტრი სიგრძის წყალგამანაწილებლისა და მისი განშტოებების აღდგენას ითვალისწინებს. შედეგად, არხში წყლის გადინება შეუფერხებლად მოხდება, რაც დამატებით 300 ჰექტარი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობის მორწყვას უზრუნველყოფს.

სრულად აღჭურვილია თანამედროვე სარწყავი სისტემებით“, - აღნიშნა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ოთარ შამუგიამ.

მინისტრის განცხადებით, მნიშვნელოვანია კლიმატის ცვლილების ფონზე შესაბამისი წყალსაცავების მშენებლობა-რეაბილიტაცია. ამ კუთხით, მსოფლიო ბანკის დახმარებით ხორციელდება კვლევა, რომლის შედეგები აჩვენებს, თუ სად შეიძლება, სად არის ოპტიმალური წყალსაცავების მოწყობა და არსებულების რეაბილიტაცია.

„ქვეყნის მასშტაბით სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციის განხორციელებისთვის დიდ ინვესტიციებს ვახორციელებთ, როგორც საბიუჯეტო დაფინანსებით, ასევე, დონორების მხარდაჭერით. პრემიერ-მინისტრის ინიციატივით, ეტაპობრივად ვიწყებთ, დაახლოებით, 200 მლნ ლარის სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციის პროექტებს, რაც მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ჩვენი ფერმერების სტაბილურ წყალმომარაგებას. გარდა ამისა, მნიშვნელოვანია მორწყვის თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვა. ფერმერების მხარდასაჭერად, პროგრამების „დანერგე მომავალი“ და „შელავათიანი აგროკრედიტი“ ფარგლებში, ვაფინანსებთ წვეთოვანი მორწყვის სისტემებს; მხოლოდ „დანერგე მომავლის“ პროგრამის ფარგლებში, დაახლოებით, 17 ათას ჰექტარზე ახალი ინტენსიური ბაღებია გაშენებული, რომელიც

სამუშაოების ფარგლებში, გამანაწილებელი არხი და მისი განშტოებები ხე-ბუჩქნარისაგან გაიწმინდება, არსებული მილები ახლით შეიცვლება, მოეწყობა ჰიდრანტები და ჰიდროტექნიკური ნაგებობები. საირიგაციო არხით სოფელ რუისპირის მოსახლეობა ისარგებლებს.

აღსანიშნავია, რომ კახეთის რეგიონში, 2012 წლიდან დღემდე, სამელიორაციო ინფრასტრუქტურის 90 სარეაბილიტაციო პროექტი განხორციელდა. სამუშაოების ჯამური ღირებულება 53,6 მლნ ლარია. განხორციელებული სამუშაოების შედეგად, რეგიონში, დამატებით, 16 ათას ჰექტარზე მეტი სასოფლო-სამეურნეო მიწის ფართობი რეგულარულად ირწყვება, წყლის მიწოდება 13 300 ჰექტარზე გაუმჯობესდა, ხოლო დრენირებულია 8 000 ჰექტარზე მეტი სავარგული.

ქობულეთში სადრენაჟე არხების განმედიოთი სამუშაოები მიმდინარეობს

შპს „საქართველოს მელიორაცია“ ქობულეთში დამშრობი მასივის მოწესრიგების სამუშაოებს ატარებს. ხე-ბუჩქნარისა და ნატანი მასისგან 6 კილომეტრამდე სიგრძის კოლექტორები და შემკრები არხები იწმინდება. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად, არხის გამტარუნარიანობა გაიზრდება, რაც 20 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ფართობზე სადრენაჟე მომსახურების აღდგენას უზრუნველყოფს. აღდგენილი სადრენაჟე არხები სასოფლო-სამეურნეო კულტურების წარმოების გაზრდას შეუწყობს ხელს.

ველური ბუნების ეროვნული სააგენტო კრწანისის ტყეპარკის მასშტაბურ აღდგენას ახორციელებს

ველური ბუნების ეროვნული სააგენტოს ორგანიზებითა და შვედეთის მთავრობის ფინანსური მხარდაჭერით ხორციელდება პროექტი „გადავარჩინოთ ბუნება - საქართველო 2021-2024“. პროექტის ფარგლებში დაგეგმილია ველური ბუნების სააგენტოს კრწანისის ტყეპარკის მასშტაბური აღდგენა.

პროექტის მიხედვით, კრწანისის ტყეპარკის სივრცე იმგვარად მოეწყობა, რომ შენარჩუნდეს და აღდგეს არსებული ეკოსისტემა. კრწანისის ტყეპარკში რეკრეაციისა და გარემოსდაცვითი ცნობიერების ამაღლებაზე გათვალისწინებული პირველი საჯარო სივრცე შეიქმნება და „სამხრეთ კავკასიის ეკოსისტემების კვლევისა და აღდგენის ცენტრი“ დაფუძნდება.

„გადავარჩინოთ ბუნება - საქართველო“ ფარგლებში, მიმდინარეობს კრწანის-

ის ტყეპარკის შიდა 7,5 კილომეტრიანი გზების რეაბილიტაცია. აღნიშნული სამუშაოები, სრულად მოანერგებს სარეაბილიტაციო მონაკვეთებზე საგზაო ინფრასტრუქტურას, რაც უზრუნველყოფს უსაფრთხო და კომფორტულ გადაადგილებას. გზის აღდგენის სამუშაოები განხორციელდება ეტაპობრივად და 3 თვის განმავლობაში დასრულდება.

პროექტი „გადავარჩინოთ ბუნება - საქართველო“ განხორციელდება 2021-2024

წლებში და ის დაეხმარება ველური ბუნების სააგენტოს გააუმჯობესოს მართვის ეფექტიანობა და ხელი შეუწყოს საქართველოს ველური ბუნების მდგრად მართვას. პროექტი სრულ თანხვედრაშია საქართველოს ევროკავშირთან ინტეგრაციის პროცესში არსებულ პრიორიტეტებთან. პროექტის საერთო ღირებულებაა 6 802 343 ევრო, ხოლო ველური ბუნების სააგენტოს საგრანტო ბიუჯეტია 2 919 714 ევრო.

ხანძარსაში უბნებსა და იმ ტერიტორიებზე, რომლებიც განსაკუთრებით დატვირთულია ტურისტულ სეზონზე, ეროვნული სატყეო სააგენტო ყოველწლიურად, მთელი ქვეყნის მასშტაბით, საინფორმაციო-გამაფრთხილებელ ნიშნებს ანთავსებს.

სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე ცეცხლის დანთება აკრძალულია ხეების ვარჯის ქვეშ, წიწვიან მოზარდ ტყეში, ძველ ნახანძრელებში, ტყის დაზიანებულ უბნებში (ტყის ქარქვეულ ან ქარტყილ ადგილებში), დამზადების ნა-

რჩენებიდან გაუნმენდავ ტყეკაფებში, გამოუზიდავად დატოვებული დამზადებული მერქნის ადგილებში, ტორფიან და გამხმარბალახიან ადგილებში. ტყის ფონდის დანარჩენ ტერიტორიაზე კოცონის დანთება დასაშვებია ცეცხლის დასანთები ადგილის (ბაქანი) წინასწარი მოწყობის შემთხვევებში. ბაქნის წინასწარი მოწყობა გულისხმობს ცეცხლის კერიდან 1,5 მ რადიუსში ადვილად აალებადი მასალებისაგან (თივა, ხმელი ბალახი, ფოთლები, ფიჩხი) განმენდას.

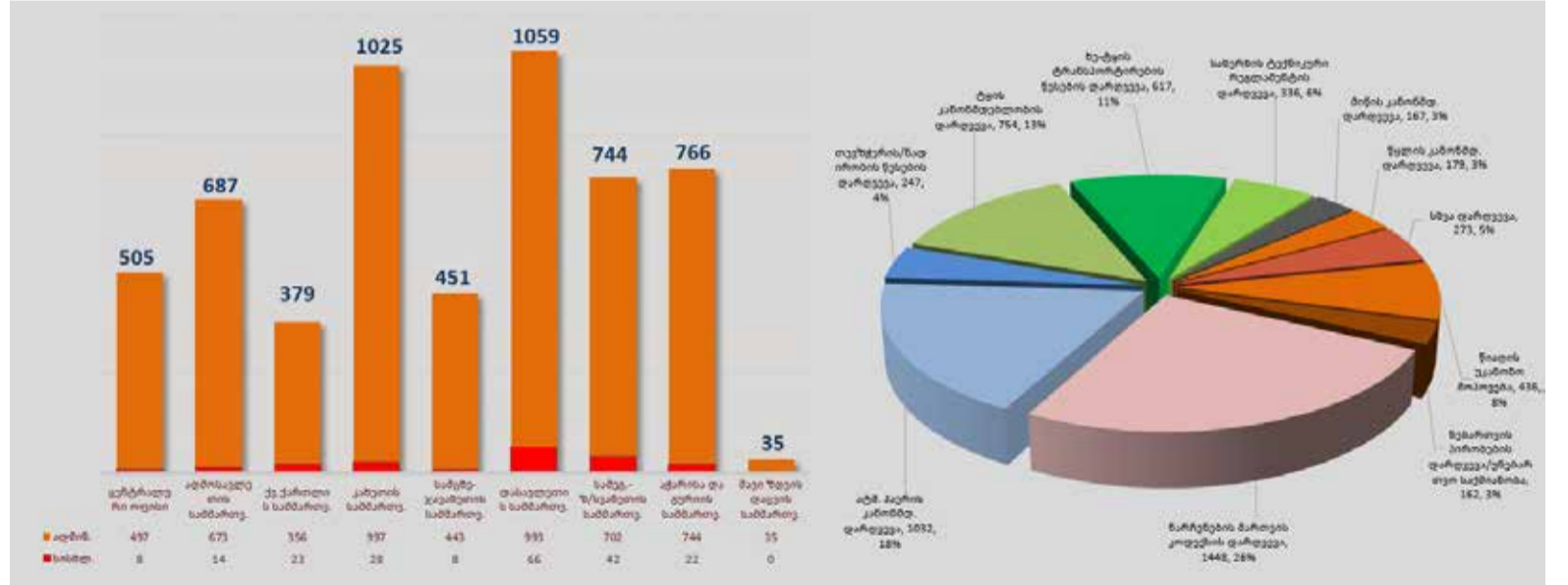
საქართველოს ადმინისტრაციულ სამა-

რთალდარღვევათა კოდექსის თანახმად, ტყეებში სახანძრო უსაფრთხოების მოთხოვნათა დარღვევა, რასაც მოჰყვება ტყეში ხანძრის გაჩენა ან მისი გავრცელება გარკვეულ ფართობზე, აგრეთვე, ტყის მოსპობა ან დაზიანება ცეცხლის წაკიდების ან ცეცხლისადმი დაუდევრად მოპყრობის შედეგად - გამოიწვევს დაჯარიმებას 300 - დან 500 - ლარამდე. ტყეში დაუდევრობით გამოწვეული ხანძრის შემთხვევაში, კანონი ითვალისწინებს თავისუფლების აღკვეთას ოთხიდან რვა წლამდე.

გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის თანამშრომლებმა 6 თვეში 5651 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს

იანვარი-ივნისი, 2022 წ
დეკანთაქანის მიერ გამოვლინდა გარემოსდაცვითი კანონმდებლობის დარღვევის 5651 ფაქტი:
აღინიშნა 5440
სისხლის საპატიოსნო - 211

2022 წლის 01 იანვრიდან 30 ივნისის ჩათვლით, დეპარტამენტის თანამშრომლებმა ასევე გამოავლინეს ნარჩენების მართვის კოდექსის დარღვევის 1448, ატმოსფერული ჰაერის კანონმდებლობის დარღვევის 1032, წიაღის კანონმდებლობის დარღვევის 436, თევზჭერისა და ნადირობის წესების დარღვევის 247, წყლის კანონმდებლობის დარღვევის 179, მიწის კანონმდებლობის დარღვევის 167 და ნებართვის პირობების დარღვევის/უნებართვო საქმიანობის 162 ფაქტი. მიმდინარე წლის 6 თვეში, სხვა გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევის 273 ფაქტია გამოვლენილი.

დეპარტამენტის თანამშრომლებმა 1059 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს დასავლეთის რეგიონული სამ-

მართველოს სამოქმედო ტერიტორიაზე. კახეთში გამოვლინდა 1025 ფაქტი, აჭარისა და გურიის რეგიონული სამმართველოს სამოქმედო ტერიტორიაზე - 766, სამეგრელო-ზემო სვანეთში - 744, აღმოსავლეთის რეგიონული სამმართველოს სამოქმედო ტერიტორიაზე - 687, სამცხე-ჯავახეთში - 451, ქვემო ქართლში - 379 ფაქტი. შავი ზღვის დაცვის კონვენციური სამმართველოს თანამშრომლებმა კი, 35 გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევა გამოავლინეს.

რაც შეეხება დედაქალაქს, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის გარემოსდაცვითი პატრულირებისა და სწრაფი რეაგირების თანამშრომლებმა, 2022 წლის 1 იანვრიდან 30 ივნისის ჩათვლით, თბილისში 505 გარემოსდაცვითი

სამართალდარღვევა აღკვეთეს. მათგან 8 სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს შეიცავს.

მიმდინარე წლის 6 თვეში სამართალდარღვევების მიმართ დაკისრებული ჯარიმის ოდენობა 3 მილიონ ლარზე მეტია, სამართალდარღვევების შედეგად გარემოზე მიყენებული ზიანი კი - 7 908 550,7 ლარია.

2022 წლის 1 იანვრიდან 30 ივნისის ჩათვლით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ცხელ ხაზზე (153), სავარაუდო გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევის შესახებ 1176 შეტყობინება დაფიქსირდა. თითოეულ მათგანზე, გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტმა, კანონმდებლობით გათვალისწინებული რეაგირება მოახდინა.

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ყოველთვიური გამოცემა

საქართველოს ბიომრავალფეროვნება

კავკასიური ძელქვა ZELKOVA CARPINIFOLIA

კავკასიური ძელქვა (ZELKOVA CARPINIFOLIA) საქართველოს ენდემის იშვიათი მცენარეა. გვარის მეცნიერული ლათინური სახელწოდება „ძელქოვა“ ქართული სიტყვა „ძელქვისაგან“ წარმოდგება, რაც მერქნის სიმკვრივეს და გაძლიერებას გამოხატავს.

ძელქვა იშვიათი და ლამაზვარჯიანი დეკორატიულია სახეობაა. ძელქვის შედარებით ვრცელი კორომები დასულია აჭამეთისა და ბაბანურის ნაკრძალებში. კულტივირებულია ბოტანიკურ ბაღებში.

იზრდება ტენიან ტყეებში, მდინარეთა ნაპირებზე და ხეობის გაყოლებით დაბლობსა და მთის ქვედა სარტყელში, ზოგან ზღვის დონიდან 1600-1700 მ-მდე. ჩვეულებრივ გვხვდება ტყეებში სხვა სახეობებთან ერთად ან ძალზე იშვიათად მცირე კორომებს ქმნის. გვხვდება ზომიერ ტენიან და მომშრალ ადგილებში. ცოცხლობს 500-600 და მეტ წელს. მრავლდება თესლით და ვეგეტაციურად – ამონაყრით.

Zelkova-ს გვარის 5-7 სახეობა გავრცელებულია უმთავრესად, აღმოსავლეთ აზიაში. საქართველოში მხოლოდ ერთი სახეობაა გავრცელებული. ძელქვა ძვირფასმერქნიანი ხეცენარეა. მძიმე, დრეკადი, მეტად გამძლე მერქანი აქვს. ტექნიკური თვისებებით აღემატება მუხის მერქანს.

კავკასიური სოჭი ABIES NORDMANNIANA

მარადმწვანე წიწვოვანი ხე ფიჭვისებრთა ოჯახის წარმომადგენელია. მისი სიმაღლე 50 მ აღწევს, დიამეტრი 1,5 მ. იზრდება ზღვის დონიდან 1200-1500 მ-იდან 2000-2300 მ-მდე. ზოგან ტყის მცენარეულობის გავრცელების სუბალპურ საზღვრამდეც ადის.

კავკასიური სოჭი საქართველოში, ბორჯომის ტყეში გერმენული წარმოშობის ფინელმა მეცნიერმა, ალექსანდრ ფონ ნორდმანმა აღმოაჩინა.

გავრცელებულია კავკასიის დასავლეთ ნაწილში მთავარი კავკასიონის ჩრდილოეთ და სამხრეთ ფერდობებსა და სამხრეთ მთიანეთის მესხეთის და თრიალეთის ქედებზე. კავკასიური სოჭი ჩრდილის ამტანი და სიცხვეამძლეა. მგრძობიარეა ზაფხულის მაღალი ტემპერატურისა და ჰაერის სიმშრალისა-

დმი, სუსხზე კი, აღმონაცენი უზიანდება. მეზოფილური ჯიშია, თუმცა ჭარბტენიან ნიადაგს გაურბის. კარგად ხარობს ნოყიერ ნიადაგზე. მცირედ დაქანებულ ფერდობებზე საკმაოდ ღრმა ფესვთა სისტემას ივითარებს და ქარგამძლეცაა. სოჭისთვის უნდა შეირჩეს, კარგად დრენირებული, საშუალო ტენიანობის და ნეიტრალური მჟავიანობის ნაყოფიერი ნიადაგი.

კავკასიური სოჭის დარგვა შეიძლება, როგორც ადრე გაზაფხულზე, ისე შემოდგომით. ორმოს ზომა ნერგის ასაკისა და ფესვთა სისტემის განვითარებიდან გამომდინარე საშუალოდ 60-80 სმ-ია. ფესვის ყელი ნიადაგის ზედაპირის დონეზე უნდა იყოს. საშუალო მანძილი მცენარეთა შორის 4-5 მ. დეკორატიულია, აშენებენ ბაღებსა და პარკებში, ევროპაში კავკასიური სოჭი ფართოდ გამოიყენება როგორც საახალწლო ნაძვის ხე.

დედამინაზე ცხრა ათასამდე სახეობის ფრინველი ბინადრობს. ფრინველები გავრცელებული არიან მთელ მსოფლიოში - არქტიკიდან ანტარქტიდამდე. ზოგიერთი ფრინველი გარკვეულ ტერიტორიაზე ბინადრობს, ბევრი კი საბინადრო ადგილს იცვლის.

საქართველოს ბუნება, ბუნებრივი ნაკრძალები ბიომრავალფეროვნების სიმდიდრით გამოირჩევა. საქართველოს ორნითოფაუნაში დაფიქსირებულია 386-403 ფრინველი (მათ შორის მობინადრე, მობუდარი, გადამფრენი, ერთეულად შემომფრენი და სხვ.), აქედან მობინადრე და მობუდარია 210-მდე სახეობა.

საქართველოში გავრცელებული ფრინველების დამახასიათებელი ნიშნების, ქცევის თავისებურებისა და საბინადრო ადგილების ცოდნა დაგვეხმარება მათ დაცვაში.

საქართველოს „ნითელი ნუსხა“ არის ერთ-ერთი მექანიზმი, რითაც შეიძლება უზრუნველყოფილი იყოს სახეობების დაცვა. ნითელ ნუსხაში მყოფი სახეობის მოკვლა, ნადირობა არ შეიძლება.

საქართველოს ფაუნის ერთ-ერთი საინტერესო, მოწყვლადი სახეობაა ნითე-

ლმუცელა ბოლოცეცხლა Phoenicurus erythrogasterus. იგი ფრინველთა ხუთეულიდან ერთ-ერთია, რომელზე დასაკვირვებლად საქართველოს სტუმრობენ.

გავრცელებულია კავკასიონზე, სუბალპურ და ალპურ სარტყელში. ბუდობს ალპურ სარტყელში, ხეობებში, ხრამებში და მდინარეთა სათავეებში. ზამთარში ინაცვლებს დაბლა, მდინარეთა ხეობებში არსებულ ქაცვის ბუჩქნარებში.

ნითელმუცელა ბოლოცეცხლასთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვან არეალს წარმოადგენს მდ. თერგის ხეობაში არსებული ქაცვის ბუჩქნარები. ამ ტერიტორიებს ყოველწლიურად ათასობით ნითელმუცელა ბოლოცეცხლა იყენებს გამოსაზამთრებლად.

აპრილ-მაისში დებენ 4-6 კვერცხს. კრუხობა გრძელდება 14 დღე, იკვებებიან მწერებით.

მელოტა - Eurasian coot (Fulica atra)

წეროსნაირთა რიგის ფრინველია. მისი სიგრძე შეადგენს 36-38 სმ. თავის, კისრის, ტანის ზედა ნაწილის ბუმბული მუქი ნაცრისფერია ან შავი, რუხი შეფერილობით ზურგზე. მკერდი და მუცელი უფრო ნათელი ფერისაა - ნაცრისფერი. ნისკარტი თეთრი. თვალის ცისარტყელისებრი გარსი მკვეთრად წითელია. კუდი მოკლე, შედგება რბილი ბუმბულებისაგან. ფეხები მოყვითალო ან წარინჯისფერი გრძელი ნაცრისფერი თითებით. თითებზე არ აქვს საცურაო გარსი, თუმცა გვერდებზე განლაგებულია ფესტონური ლაპოტები, რომელთა დახმარებით ჩიტები მყარად გრძობენ თავს წყალში.

მელოტა ბუდობს ევრაზიის ფართო ტერიტორიაზე ატლანტიკური ოკეანიდან ჩრდილოეთ აფრიკამდე, პაპუა-ახალ გვი-

ნეაში, ავსტრალიასა და ახალ ზელანდიაში. ევროპაში გავრცელებულია თითქმის ყველგან გარდა მაღალმთიანი რაიონებისა და ჩრდილოეთ სკანდინავიისა.

ბინადრობს სხვადასხვა ტბებზე და აუზებზე მტკნარი ან ცოტა მარილიანი წყლების, მდინარეების დელტებში, ლიმანებში. ბუდობის პერიოდში თავს არიდებს სწრაფ ნაკადებს, ღია წყლებს და დიდ სიღრმეებს. გამოზამთრების ადგილებში იკავებს სხვადასხვა აუზებს, მათ შორის ზღვის ყურეებს, მსხვილ ღია ტბებს და წყალსაცავებს.

ბუდის შენებაში მონაწილეობს როგორც მდედრი, ისე მამრი მელოტა. ბუდობის დროს ისინი გულდასმით იკავენ თავის ტერიტორიას სხვა ფრინველებისაგან, მათ შორის მსგავსი სახეობის ჩიტებისგანაც.

მელოტას რაციონს წარმოადგენს მცენარეულობა, წყალმცენარეების ნაყოფები და ღეროები. ნადირობენ მოლუსკებზე, თევზებზე, კვერცხებზე, სხვა წყლის ჩიტების კვერცხებზე. ცნობილია, რომ ხანდახან საკვებს ართმევენ ბატებსა და იხვებს. საკვებს კი ეძებენ, როგორც ნაპირზე, ასევე წყალში.

გარგარი - აგრორჩევა ფარმაცეპისთვის

ნარმოვობა და გავრცელება

გარგარი მაღალი საგემოვნო თვისებებით გამოირჩეული კურკოვანი კულტურაა, რომლის წარმოშობის პირველადი კერა ჩინეთის ჩრდილო-აღმოსავლეთი და ცენტრალური რაიონები, სადაც გარგრის 1000-ზე მეტი ჯიშია გავრცელებული. გარგრის მეორადი დომესტიკაციის კერაა - ავღანეთი, შუა აზია, ირანი და სამხრეთ კავკასია.

ჩვეულებრივი გარგარი (*Prunus armeniaca* L.) მიეკუთვნება ვარდისებრთა (*Rosacea*) ოჯახს, *Prunus*-ის გვარს. გარგრის გვარი აერთიანებს 8 სახეობას. ყველა სახეობა დიპლოიდურია (2n=16). საქართველოში გვხვდება მხოლოდ ჩვეულებრივი გარგრის (*Prunus armeniaca* L.) სახეობიდან წარმოშობილი ჯიშები და ქერმის (გარგ-

რის ადგილობრივი ფორმა, რომელიც წვრილი ნაყოფებით და მწარე კურკიანი ნაყოფებით ხასიათდება) ფორმები.

გარგარი კულტივირებულია მსოფლიოს თითქმის ყველა კონტინენტზე. მისი მსოფლიო წარმოება 4.26 მილიონი ტონაა. გარგრის ყველაზე დიდი მწარმოებელი ქვეყნებია თურქეთი, ირანი და უზბეკეთი. თურქეთზე მოდის მსოფლიოს წარმოების 22-23% (930 ათასი ტონა), შემდეგ მოდის უზბეკეთი - 500 ათასი ტონა და ირანი - 360 ათასი ტონა. გარგრის მსხვილი მწარმოებელი ქვეყნებია იტალია, არგენტინა მაროკო და ესპანეთი (FAOstat 2017).

საქართველოში გარგრის წარმოება საშუალოდ 600-800 ტონაა წელიწადში (GEOstat 2019). გარგარი გავრცელებულია აღმოსავლეთ საქართველოს შემდეგ რეგიონებში: ქართლი (გორის და კასპის რაიონებსა და თბილისის გარეუბნებში), კახეთი (თელავის, გურჯაანისა და ლაგოდეხის რაიონებში). სხვა კურკოვნებთან შედარებით, გარგრის

წარმოება მაინც შეზღუდულია, რადგან საკმაოდ მგრძობიარეა და ყვავილობის პერიოდში გაზაფხულის გვიანი ნაყინვებით და სოკოვანი დაავადებებით ადვილად ზიანდება.

კვებითი ღირებულება და გამოყენების მიმართულება

გარგარი მეტად სასარგებლო და არომატული ნაყოფის მქონე ხილია, რომელსაც აქვს როგორც სადესერტო დანიშნულება, ასევე ფართო გამოყენება გადამამუშავების მიზნით. მისგან ამზადებენ საუკეთესო ხარისხის ჩირს, წვენებს, ჯემებს და სხვა. თესლი შეიცავს ცხიმოვან ზეთს, რომელიც წარმატებით გამოიყენება ფარმაცეპოლოგიაში.

გარგრის ნაყოფები გამოირჩევა კვებითი ღირებულებით. მდიდარია ნახშირწყლებით (8-15%), მინერალური ნივთიერებებით, ვიტამინებით, ფერმენტებით და სხვა სასარგებლო ნივთიერებებით. განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ნაყოფებში ბეტა-კაროტინის და კალიუმის შემცველობას, რომლებიც ადამიანისთვის ადვილად შესათვისებელ ფორმებშია წარმოდგენილი.

გარემო ფაქტორების მიმართ დამოკიდებულება

ნიადაგი - გარგარი ნორმალურად ვითარდება სხვადასხვა ტიპის ნიადაგებზე და სხვა კურკოვნებისგან განსხვავებით მომთხოვნია ნიადაგის აერაციის მიმართ. კარგად იზრდება მსუბუქი მექანიკური შედგენილობის, ალუვიურ, კარბონატულ ნიადაგებზე. გარგარი ვერ ეგუება გრუნტის წყლების დგომას ნიადაგის ზედაპირიდან 1 მ-ზე ახლოს და ნიადაგში ჭარბ ტენს, ამის გამო გარგარი დასავლეთ საქართველოში ნაკლებად ხარობს.

ტემპერატურული რეჟიმი - გარგარი

სინათლის მიმართ მომთხოვნი კულტურაა. მისთვის ხელსაყრელია კარგად განათებული სამხრეთისა და სამხრეთ-დასავლეთის ფერდობები. საკმაოდ გვალვამძლეა. შუა აზიის რესპუბლიკებში იტანს +40-45°C სიცხეს. ამასთანავე, ღრმა მოსვენების პერიოდში მაღალი ყინვაგამძლეობით ხასიათდება (დაუზიანებლად იტანს -26-28°C). ნაყოფების მომწიფებისთვის მოითხოვს 1800-2500°C აქტიურ ტემპერატურათა ჯამს. ვეგეტაციას იწყებს +5-6°C -ზე, ყვავილობას 8-10°C -ზე, გაზაფხულზე -3-4°C ნაყინვებისაგან შეიძლება დაზიანდეს ყვავილები, -1-2°C -ზე კი ახალგაზრდა ნასკვები.

ნალექები - გარგარი ნაკლებმომთხოვნია წყლის მიმართ. საკმაოდ გვალვამძლეა, მაგრამ საყვავილე კვირტების ჩასახვის პერიოდში აუცილებელია მისი წყლით და საკვები ელემენტებით (ივლისი-სექტემბერი) უზრუნველყოფა.

მაწვებელ-დაავადებები - გარგარი ყველაზე ხშირად ზიანდება პათოგენებით: აღმოსავლური ნაყოფჭამია, ტკიპები, ბუგრები და ფაროსანა, დაავადებებიდან - მონილიოზი, ბაქტერიოზი, ფოთლების დაფაცხავება (კლასტეროსპორიოზი), ნაცრისფერი სივამბლე, ფესვის ფიტოფტოზა, ვერტიცილიოზი და სხვ.

მოგზოლოგიური ნიშნები

ხე - გარგარი 7-10 მ სიმაღლის ხეა.

ვარჯი - გარგრის ვარჯი ძლიერი ზრდის, მომრგვალო, მაღალი და საშუალოდ ჩახშირებულია.

შტამბი - საშუალო სიმაღლის. შტამბის და ტოტების კანის ფერი ღია ან მუქი ყავისფერია.

ვეგეტატიური და სანაყოფე ტოტები - გარგარი მსხმოიარობს სხვადასხვა ზრდის ერთწლიან ნაზარდებზე, დეზებზე და სანაყოფე თაიგულებზე. ძლიერ ნაზარდებზე გენერატიული კვირტები განლაგებულია ჯგუფურად, სუსტი ზრდის ნაზარდებზე - ერთეულად. ასეთი ტიპის ხეებზე მცირდება ახალი ყლორტების წარმოქმნა და შიშვლდება ჩონჩხის და ნახევრად ჩონჩხის ტოტები. სანაყოფე დეზების და თაიგულების სიცოცხლის ხანგრძლივობა 3-8 წელია.

ფოთოლი - ფოთოლო მარტივი, კვერცხისებური ან ოვალური ფორმის. სიგრძე 5-9 სმ, სიგანე - 4-8 სმ. კიდე სუსტად დაკბილული.

ყვავილი - ერთი სანაყოფე კვირტიდან ვითარდება ერთი ორსქესიანი ყვავილი, რომელიც ფოთლებზე ადრე იშლება. ყვავილი არის მარტივი - 2-4.5 სმ დიამეტრის; თეთრი, ან მოვარდისფრო, 5 ცალი გვირგვინის ფურცლით. გვირგვინის ფურცლები არის მომრგვალო ან ოვალური ფორმის. ყვავილში მოთავსებულია მრავალბუდიანი ბუტკო და 20-ზე მეტი მტვრიანა.

ნაყოფის სასაქონლო და კომოლოგიური ნიშნები

ნაყოფის მასა, ჯიშების შესაბამისად, საკმაოდ ცვალებადია - საშუალო მასა 35-80გ-მდე. ჯიშები მასის მიხედვით იყოფა ძალიან წვრილი, წვრილი, საშუალო, მსხვილი, ძალიან მსხვილი. გარგ-

რის ძალიან მსხვილნაყოფა ჯიშებს მიეკუთვნება ჯიშები, რომელთა ნაყოფის მასა 90გ-ზე მეტია, მსხვილნაყოფა 60-89 გ, საშუალო მსხვილი ნაყოფები 31- 40გ. ნაყოფი სხვადასხვა ფორმისაა. ასიმეტრიული და გვერდით შებრტყელებული, ფორმის მიხედვით მომრგვალო, განიერკვერცხისებრი, ბურთისებრი, (ფორმის ინდექსი 0,9 - 1,05); მრგვალი-კვერცხისებრი, მომრგვალო-ოვალური, ელიფსური, ოვალურ-წაგრძელებული (ინდექსი 1,1 ან მეტი), ბრტყელმომრგვალო და პირამიდული (ინდექსი 0,9 ან ნაკლები). ნაყოფის კანი შეფერვის მიხედვით მოყვითალო თეთრი, ან მუქი ნარინჯისფერი. შენითლებული გვერდით, მეტწილად შებუსული, იშვიათად გლუვი. კანი სიმკვრივის მიხედვით არის უხეში, ნაზი, ელასტიური. გარგრის ნაყოფის რბილობის აღწერის დროს (სხვა კურკოვნების

მსგავსად) მხედველობაში მიიღება რბილობის ფერი (ყვითელი, მუქი ყვითელი, მოყვითალო), სიმკვრივე (ნაზი, საშუალო სიმკვრივის, მკვრივი). საგემოვნო თვისებები: ჯიშები ძალიან ტკბილი, ტკბილი, მოტკბო-მომჟავო, მომჟავო, რომლებსაც აქვთ, ან არ აქვთ დამახასიათებელი არომატი.

კურკა ზომის მიხედვით - პატარა, საშუალო, დიდი. მასა 2 - 5 გრამი - ნაყოფის მასის 2 - 7,5%-ია. ფორმის მიხედვით მომრგვალო, ოვალური წაგრძელებული. შეფერვა ღია ყავისფერი, მუქი ყავისფერი. კურკის ნაყოფის რბილობისგან მოცილების უნარი - არ ცილდება, ან ადვილად ცილდება.

აიოლოგიური თავისებურებები

ზრდა და მსხმოიარობა - გარგრის ხე საკმაოდ დიდხანს - 80 წლამდე ცხოვრობს.

ბადის სამრეწველო კომერციული პერიოდი 25 - 30 წელია. მსხმოიარობას იწყებს დარგვიდან მე-3 - 4 წელს, მოსავალს იძლევა ყოველწლიურად, თუ არ დაზიანდა გაზაფხულის წაყინვებისაგან და სოკოვანი დაავადებებისგან (*Moilia laxa*) ყვავილობის პერიოდში.

გარგრისათვის დამახასიათებელია ვეგეტაციის ადრეული დაწყება, კვირტების სწრაფი მომწიფება და ყლორტების წარმოქმნის მაღალი უნარი. გარგარს ჩვეულებრივ აქვს ზრდის ორი, ხოლო გრძელსავეგეტაციო პერიოდში - ზრდის სამი ტალღა. ეს განაპირობებს ახალგაზრდა მცენარეების ინტენსიურ ზრდას და მსხმოიარობაში ადრეულ შესვლას. გარგრის გენერაციულ კვირტებს ახასიათებთ მოსვენების მოკლე პერიოდი, რის გამოც ისინი ადრე ყვავილობენ და ხშირად ზიანდებიან გაზაფხულის წაყინვებით.

საყვავილე კვირტების მოსვენების პერიოდის ხანგრძლივობა და მისი გაშლა დამოკიდებულია, ზრდის რომელი ტალღის ტოტებზე ხდება მისი დიფერენციაცია. მაგალითად, ყველაზე ადრე ფორმირდება და ადრე იღვიძებს ზრდის პირველი ტალღიდან მიღებულ ერთწლიან ნაზარდებზე ჩამოყალიბებული საყვავილე კვირტები. საყვავილე კვირტების დიფერენციაციის შედარებით გვიანი პერიოდი ახასიათებს ზრდის მეორე და მესამე ტალღის ტოტებზე ჩასახულ საყვავილე კვირტებს. აღნიშნული ფაქტორი მოსვენების პერიოდს გარკვეულწილად ახანგრძლივებს და ყვავილობის დაწყება გვიანდება 6 - 10 დღით, რაც ხელს უწყობს რეგულარული მოსავლის მიღებას. აღნიშნულ კანონზომიერებაზე დაფუძნებული გარგრის

ზაფხულის გასხვლის მიდგომა, რომელიც უნდა ჩატარდეს ზრდის პირველი ტალღის დამთავრების შემდეგ (ივნისის ბოლოს ან მოსავლის აღების შემდეგ), ამით სტიმული ეძლევა ზრდის მეორე ტალღის დაწყებას და ფერხდება საყვავილე კვირტების ჩასახვა პირველი ტალღის ნაზარდებზე.

დამტვერვა - ევროპული ჯიშების უმეტესობა თვითფერტილია, ხოლო კავკასიური ჯიშები ძირითადად ჯვარედინ დამტვერავია. ყვავილობა გრძელდება 8 - 12 დღე. მაღალი მოსავლის მისაღებად ყველა ჯიშში მოითხოვს ჯვარედინ დამტვერვას. ამიტომ სამრეწველო ბაღებში საჭიროა შეირჩეს საუკეთესო დამამტვერიანებელი ჯიშები, რომელთა ყვავილობის პერიოდი ემთხვევა ერთმანეთს.

სიმწიფის პერიოდი და მოსავალი - სიმწიფის პერიოდის მიხედვით გამოიყოფა ჯიშები საადრეო, საშუალო, და საგვიანო პერიოდის. მწიფე ნაყოფის ადვილად ცვენადობის გამო, კრეფა უნდა მოხდეს მოკლე ვადაში. საშუალო მოსავლიანობა სტანდარტულ ბაღებში 12 - 15 ტონა/ჰა-ს შეადგენს, ინტენსიურ ბაღებში კი - 18 - 20 ტ/ჰა-ს აღწევს.

ნაშრობის რეკომენდაციებს გასცემს როგორც საკონსულტაციო ცენტრები, ასევე სურსათის ეროვნული სააგენტო და თხილის მწარმოებელთა ასოციაცია

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის პირველი მოადგილე გიორგი ხანიშვილი, სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროს ზურაბ ჩეკურაშვილთან ერთად, სამეგრელოს რეგიონში მეთხილე ფერმერებს შეხვდა.

სოფელ ინგირში, გიორგი ხანიშვილმა თხილის მწარმოებელთა ასოციაციის წევრი ფერმერების ბაღები დაათვალიერა და განხორციელებული ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია მოისმინა.

„აუცილებელია, გამოვიყენოთ უნაღვეო პერიოდი და ის პრობლემა, რომელიც შექმნა გადაუღებელმა წვიმებმა, აღმოვფხვრათ აქტიური ნაშრობებით. რეკომენდაციებს გასცემს როგორც საკონსულტაციო ცენტრები, ასევე სურსათის ეროვნული სააგენტო და თხილის მწარმოებელთა ასოციაცია. ვფიქრობ, რომ სწორედ ამ რჩევების გათვალისწინება, რეკომენდებული სამი ნაშრობა, მათ შორის, აზიური ფაროსანას წინააღმდეგ, ნამდვილად მოგვცემს საშუალებას, რომ შევინარჩუნოთ ხარისხიანი მოსავალი და საექსპორტო პოტენციალი“, - განაცხადა გიორგი ხანიშვილმა. როგორც ფერმერებმა აღნიშნეს, უამინდობით გამოწვეული სირთულეების მიუხედავად, უკვე განაახლეს ფართობების დამუშავება სპეციალისტების მიერ დადგენილი სქემით, რაშიც მათ აგროკონსულტანტები უწევნ დახმარებას; ხელ-

მისაწვდომია შესანამლი აპარატებიც, რომელიც სურსათის ეროვნულმა სააგენტომ თხილის მწარმოებელთა ასოციაციას გადასცა.

გიორგი ხანიშვილი სახელმწიფო რწმუნებულს სამეგრელოს რეგიონში გიორგი გუგუჩიას და ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლებსაც შეხვდა. შეხვედრაზე ფაროსანასთან ბრძოლის ღონისძიებებსა და არსებული გამოწვევების შესახებ იმსჯელეს. სურსათის ეროვნული სააგენტოს უფროსის, ზურაბ ჩეკურაშვილის განცხადებით, სააგენტოს მიერ ტარდება ყველა ღონისძიება იმისათვის, რომ მავნებლის რაოდენობა მინიმუმამდე შემცირდეს. ხაზგასმით აღინიშნა მოსახლეობასთან კომუნიკაციის და ინფორმირების პროცესში ადგილობრივი თვითმმართველობების ჩართულობის მნიშვნელობა.

კენკროვანი კულტურების სარეველები

საქართველოში კენკროვანი კულტურები ფართოდ არის გავრცელებული. ზოგი მათგანი ველურად იზრდება, ზოგიც ადამიანს მოჰყავს. ისინი წარმოადგენენ მრავალწლოვან მცენარეებს (ბუჩქებს, ნახევარბუჩქებს, ბალახებს), რომლებსაც საკვებად ვარგისი ნაყოფი - კენკრა აქვთ. საქართველოში უმეტესად მოჰყავთ მარწყვი, ჟოლო, უეკლო მაყვადი, ლურჯი მოცვი, ხურტკმელი, მოცხარი.

კენკრა შეიცავს ადამიანის კვებისთვის მნიშვნელოვან ორგანულ მჟავებს, შაქარს, მინერალურ მარილებს, ვიტამინებსა და არომატულ ნივთიერებებს. კენკრა მოიხმარება ნედლად, გაყინული, გამშრალი და გამხმარი სახით; მისგან ამზადებენ მურაბას, ჯემს, კომპოტს, სასმელს, მარმელადს და სხვ.

კენკროვანი კულტურების ნაყოფს სამკურნალო თვისებებიც აქვს:

მოცვის მიღება სასარგებლოა კიბოთი დაავადებული ადამიანებისთვის. მეორე მსოფლიო ომის დროს, ინგლისელი მფრინავები, მხედველობის გაუმჯობესების მიზნით, მოცვს იღებდნენ;

მაყვალს იყენებენ ნევროზის, სკლეროზის, ჰიპერტონიის და შაქრიანი დიაბეტის სამკურნალოდ. ფოთლის ნახარში გამოიყენება პირის ღრუს ლორწოვანი გარსისა და ღრძილების ანთების დროს.

ჟოლო ერთ-ერთი ყველაზე სასარგებლო კენკრაა. მას ბუნებრივ ანტიბიოტიკსაც უწოდებენ.

კენკროვანებს დიდ ზიანს აყენებს სხვადასხვა მავნე ორგანიზმი (მავნებლები, დაავადებების გამომწვევები, სარეველები). კენკროვანი კულტურების სარეველებია: დედოფლისთითა (*Veronica officinalis* L.), ჩვეულებრივი მათიტელა (*Polygonum aviculare* L.), მხოხავი ჭანგა (*Agropyrum repens* (L.) P. B.), გლერტა (*Cynodon dactylon* (L.) Pers.), ხვარტელა (*Convolvulus arvensis* L.), ნარი (*Cirsium arvense* L.), დიჭა (*Sonchus arvensis* L.), ქუთქუთა (*Thlaspi arvense* L.), ნაცარქათამა (*Chenopodium album* L.), ჯიჯალაყა (*Amaranthus retroflexus* L.), წინმატურა (*Capsella bursa-pastoris* (L.) Medic.), შალგი (*Brassica campestris* L.), ჟუნჭურკი (*Stallaria media* (L.) Cyr.), სპერგულა (*Spergula* L.), გარკე, ლემა (*Datura stramonium* L.), ავშანფოთლიანი ამბროზია (*Ambrosia artemisiifolia* L.), შვითა (*Equisetum* L.), ძალყურძენა (*Solanum nigrum* L.), შვრიუკა (*Avena fatua* L.), ბურჩხა (*Echinochloa crus-galli* (L.) R. et Sch.), მწყერფება (*Digitaria ischaemum* L.), რუსული ღიღილო (*Centaurea cyanus* L.), მინდვრის მდოგვი (*Sinapis arvensis* L.), ხოვერა (*Galium tricornis* With.), ყანის ჭლექი (*Fallopia convolvulus* (L.) A.Love), დანდური (*Portulaca oleracea* L.), თავცეცხლა (*Galeopsis tetrahit* L.), გვირილა (*Matricaria officinalis* L.), საგველა (*Apera spica-venti* L.), შავთარა (*Fumaria officinalis* L.), ბოლოკა (*Rapistrum rugosum* (L.) All.) და სხვა.

თავცეცხლა - GALEOPSIS TETRAHIT L.

ერთწლიანი, ბალახოვანი სარეველა მცენარეა ტუჩოსანთა ოჯახიდან; ფესვი - მთავარღერძა, დატოტვილი; ღერო - ძლიერ დატოტვილი, დაფარული უხეში ბუსუსებით, სიმაღლით 50 სმ; ფოთლები - მოგრძო-კვერცხისებური, წაწვეტებული, დაკბილული კიდეებით; ყვავილები - მოვარდისფრო იასამნისფერი ან თეთრი, ყვავილობს ივლისი-აგვისტოს პერიოდში; ნაყოფი - კაკლუჭა. ერთ მცენარეზე ვითარდება 100-600 თესლი. სიცოცხლისუნარიანობა - 14 წელი.

ხოვერა - GALIUM TRICORNE WITH.

ერთწლიანი, ბალახოვანი, მხოხავი სარეველა მცენარეა ენდროსებრთა ოჯახიდან, სიგრძით 10-60 სმ; ღერო - მარტივი, მხოხავი, ოთხნახნაგისანი; ფოთლები - ხაზურა-ლანცეტისებრი, რგოლებად შეკრებილი; ყვავილი - მოთეთრო, ყვავილობს აპრილიდან აგვისტომდე; ნაყოფი - კაკლუჭა, მრგვალი, ყავისფერი, ბორცვიანი, დიამეტრით 2-3.5 მმ, თესლი - მრგვალი, კაკლუქისმაგვარი.

ავშანფოთლიანი ამბროზია - AMBROSIA ARTEMISIIFOLIA L.

ერთწლიანი ბალახოვანი მცენარეა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან. ფესვი - მთავარღერძა, ძლიერ დატოტვილი, ნიადაგში აღწევს 4 მ-მდე; ღერო - სწორმდგომი, დატოტვილი, შებუსუსი, 0.1-2.5 მ სიმაღლის; ფოთლები - ერთი ან ორმაგი ფრთისებრდანაკვეთული, ქვედა მხრიდან შებუსუსი; ყვავილები - ყვითელი, კალათად შეკრებილი. ყვავილობს ივლისის ბოლოდან აგვისტოს

ჩათვლით; ნაყოფს იძლევა სექტემბერ-ოქტომბერის პერიოდში. მტვერი იწვევს ადამიანის ალერგიულ რეაქციებს.

ბოლოკა - RAPISTRUM RUGOSUM (L.) ALL.

ერთწლიანი, მოზამთრე სარეველა მცენარეა ჯვაროსანთა ოჯახიდან; ფესვი - მთავარღერძა, ძლიერი; ღერო - სწორი, სუსტად დაღარული, დატოტვილი 30-100 სმ სიმაღლის; ფესვთან მდებარე ფოთლები, ყუნწიანია, მუქი მწვანე, ზოგჯერ მონითალო ელფერით, ზედა ფოთლები, მოგრძო ლანცეტისებრი ან ოვალური დაკბილული; ყვავილი - ყვითელი ფერის, ღეროს ბოლოში განლაგებული, ყვავილობს მაისი-აგვისტოს პერიოდში; ნაყოფი - ქოტაკი, შედგება ორი ნაწილისგან. ზედა - მომრგვალო კაკლუჭა, ქვედა - ცილინდრული, ზედაპირი დანაოჭებული, ნაცრისფერ-ჩალისფერი, ხშირად შავი წერტილებით.

ძალყურძენა - SOLANUM NIGRUM L.

ერთწლიანი, ბალახოვანი, შხამიანი სარეველა მცენარეა ძალყურძენასებრთა ოჯახიდან. შეიცავს ალკალოიდებს; ფესვი - ფუნჯა; ღერო - სწორი, დატოტვილი, 30-120 სმ სიმაღლის; ფოთლები - მარტივი, მორიგეობით განლაგებული, ოვალურ-კვერცხისებური, დაკბილული; ყვავილები - თეთრი, ვარსკვლავისებური, შეკრული ნახევარ ქოლგად. ყვავილობს ივლისიდან აგვისტომდე; ნაყოფი - შავი, წვნიანი კენკრა, მრგვალი, 1 სმ დიამეტრის. მწიფდება აგვისტო-ოქტომბერში.

რუსული ღიღილო - CENTAUREA CYANUS L.

ერთწლიანი, ბალახოვანი მცენარეა რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან; ფესვი - მთავარღერძა, წვრილი; ღერო - სწორი, დაღარული, სიმაღლე 15-10 სმ; ფოთლები - ლანცეტისებრი, მჯდომარე, შებუსუსი; ყვავილი - ლურჯი, მოლურჯო-იასამნისფერი, დიამეტრით 3 სმ. ყვავილობს ივლისი-სექტემბრის პერიოდში; თესლურა მწიფდება აგვისტოში.

გვირილა - MATRICARIA OFFICINALIS L.

ერთწლიანი, ბალახოვანი სარეველა მცენარეა, სპეციფიკური სუნით, რთულყვავილოვანთა ოჯახიდან; ფესვი - მთავარღერძა; ღერო - შიშველი, შებუსუსი, სიმაღლე 15-60 სმ, ძირიდან დატოტვილი; ფოთლები - მორიგეობით განლაგებული, მჯდომარე, ორმაგფრთისებრ დანაკვეთული; ყვავილედ - კალათა, დიამეტრით 25 მმ; ნაყოფი - ცილინდრული, თესლურა ოდნავ მოხრილი, გვერდებთან შეჭყლეტილი. ერთ მცენარეზე ვითარდება 5 000 თესლი.

მინდვრის მდოგვი - SINAPIS ARVENSIS L.

ერთწლიანი, ბალახოვანი, ფართოფოთლიანი, შხამიანი სარეველა მცენარეა ჯვაროსანთა ოჯახიდან; ღერო - სწორმდგომი, კუთხოვანი, დატოტვილი, შებუსუსი, სიმაღლე 10-100 სმ; ფოთლები - მჯდომარე, მოგრძო კვერცხისებრი, დაკბილული, ბოლო წაწვეტებული; ყვავილი - ყვითელი, გვირგვინის ფურცლები ფართო კვერცხისებური, ყვავილობს მაისი-ივლისის პერიოდში; ნაყოფი - ქოტი, ცილინდრული, შიშველი ან ოდნავ შებუსუსი, თესლი მწიფდება ივლისი-აგვისტოს პერიოდში. ნიადაგში აღმოცენების უნარს ინარჩუნებს 10 წლის განმავლობაში. ერთი მცენარე ივითარებს 1200-2000 ცალ თესლს.

